

OPERA

2019. április
május
június

Timofeev Dmitry

Manon Lescaut

A fecske

Edgar

Krizantémok, avagy Liù halála

Földi Lea
Popa Gergely
Fábry Sándor

BMW
Art&Culture

BAYERISCHE MOTOREN WERKE

A BMW 7-ES A VILÁG PÁHOLYBÓL NÉZVE

745Le iPerformance-M760Li xDrive átlagfogyasztás: 1,9-2,4-12,8-13,8 l/100km; CO₂-kibocsátás: 44-54 –291-315 g/km

Beköszöntő

Kedves Operarajongók!

Ezékiel és Ézsaiás próféták nyomán a középkori egyház a zenészekben az ördög cselédeit látta. Hieronimus Bosch képein láthatjuk, hogy milyen szörnyű sors várt rájuk. De már Bosch is tudta, hogy az egyház hivatalos álláspontja tarthatatlan. Az újplatonistáknál olvashatta, hogy az Isten által teremtett világ a disszonanciák ellenére is alapvetően harmonikus, s egy hármashangzatban maga a szentháromság jelenik meg. Ettől kezdve az egyház és a muzsika kapcsolata egyre csak javult: Luther Márton már arról ír, hogy a művészeteket nem elátkozni kell, hanem mint írja: „valamennyi művészetet – különösen a zenét – szívesen látnám annak szolgálatában, aki azokat adta és teremtette.”

Az évszázadok során kultusz és kultúra szoros kapcsolatban fejlődött, de a szellem-történetben súlyos tévutakra vezetett, amikor a kettőt összetévesztették egymással: a kultúra még ha folyamatosan viszonyul is a kultuszhoz, túllép azon, s olykor nem rest a profánt a szent elé helyezni. Kultusz és kultúra viszonyából nagyon izgalmas művek születtek, s gyakran már észre sem vesszük, hogy kontinensünk domináns keresztény kultusza, hagyománya, és – legalábbis többnyire – a szerzők hite, milyen fontos szerepet játszott az operairodalomban is. Erre emlékeztetve Rómában magát az operaházat nevezték el a zene védőszentjéről, Szent Cecíliáról. Ettől persze még a zeneirodalom legprofánabb darbjait is játsszák.

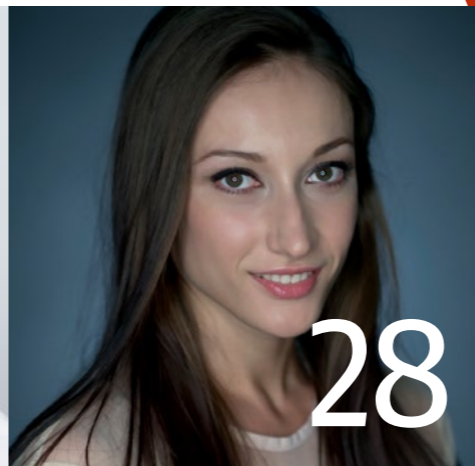
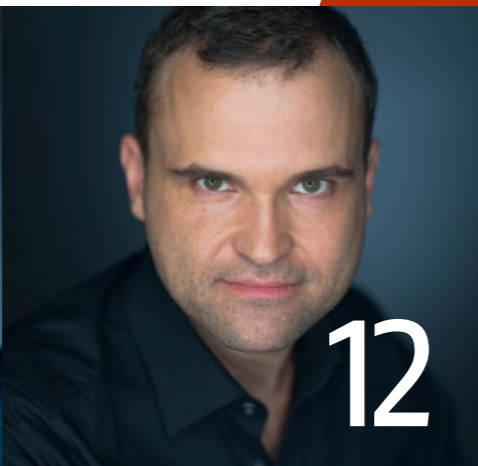
A kereszténynek nevezett évaddal a budapesti Opera is emlékeztetni kíván: nem áhítatoskodva, hanem rávilágítva közös európai kulturális örökségünk egyik meghatározó elemére.

Üdvözlettel,

Pröhle Gergely
országos felügyelő, Magyarországi Evangélikus Egyház

Fotó: Kics Tamás, Evangélikus.hu

OPERA
MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ

ERKEL
SZÍNHÁZ

EIFFEL
MŰHELYHÁZ

MAGYAR NEMZETI
BALETT

MAGYAR NEMZETI BALETTINTÉZET
BALETT

OPERA
ZENEKAR

BUDAPESTI OPERA
KÓRUS

OPERA
GYERMEKKAR

3	KEDVES OPERARAJONGÓK! Pröhle Gergely beköszöntője
6	TÚL A MAXIMUMON Timofeev Dmitry
10	ELLENÁLLHATATLAN SZENVEDÉLY Manon Lescaut
12	A HÉTKÖZNAPI KATARZISA A fecske
14	KÉT TŰZ KÖZÖTT Edgar
16	PRÓZA, ZENE, DRÁMA Krizantémok, avagy Liù halála
20	JÖTT, LÁTTUK, GYŐZÖTT PucciniFeszt
22	„IGAZI CSAPATMUNKÁT VÉGEZÜNK” Németh Mónika-interjú
24	TAVASZI TÁNCMESÉK Pas de quatre, Nagy Iván Nemzetközi Balettgála
28	„NEM AZ VAGYOK, AKI VÁR AZ ÉLETRE” Interjú Földi Leával
30	MÁR NEM GYEREKCIPOBEN JÁRVA Magyar Nemzeti Balettintézet
34	SAJÁT KÉPÉRE ÉS HASONLATOSSÁGÁRA Művészet és marketing: évadkampány
36	MINDEN, AMI ÁTADHATÓ Állami kitüntetések
38	LÁTVÁNYOSSÁ TETT HANGOK Karitatív: Mindenki Operája!
40	SZÉP SORJÁBAN Beszélgetés Popa Gergellyel
42	„AZ ELSŐ PILLANATTÓL NYILVÁNVALÓVÁ VÁLT, HOGY EZ MŰKÖDIK” Rekonstrukció

46	AMIKOR A FEKETE-FEHÉR FOTÓK SZÍNESSÉ VÁLNAK Kódfejtő
48	„MINDIG A MEGOLDÁST KEREMEM” Kulissza: gazdasági igazgatóság
52	A RÉGMŰLT UTAZÁSAI Archív: turnék
54	VALAMIKOR AZ ÉSZAKIBAN Archív: emlékek az Északi Járműjavítóról
58	AHOL A VÍZ AZ ŰR Gioconda
60	ISTENEM! OMG
62	A PÁSTÉTOM TÁLALVA! A kairói lúd, avagy A rászedett vőlegény
64	IRODALOM A ZENÉBEN Az arany meg az asszony / Tóték
66	NINCS MEGÁLLÁS Operát az Operából!
68	RÓMEÓ ÉS JÚLIA NE TELEFONÁLJON! Operarajongó: Fábry Sándor

OPERA

A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ MAGAZINJA

FELELŐS KIADÓ:	Ókovács Szilveszter főigazgató	KORREKTOR:	Hajdú Livia
KIADVÁNYKONCEPCIÓ:	dr. Turkovics Monika	NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS:	Máti és Végh Kreatív Műhely
FELELŐS KIADVÁNYMENEDZSER:	Heimberger Zsolt	NYOMDA:	Duna-Mix Kft.
SZERKESZTŐ:	Filip Viktória	CÍMLAPFOTÓ:	Gács Tamás
KÉPSZERKESZTŐ:	Iványi Jozsefa	HIRDETÉSFELVÉTEL:	marketing@opera.hu
ARCULAT:	Máti és Végh Kreatív Műhely	ISSN 1789-4093	

SZERZŐK: Belinszky Anna | Braun Anna | Czank Livia | Filip Viktória | Jászay Tamás | László Ferenc | Molnár Kinga | Mona Dániel | Pallós Tamás | Papp Tímea
Szabó Z. Levente | Ur Máté | Oláh András | Verasztó Annamária | Zsray-Rummer Zoltán

FOTÓ: Berecz Valter | Csibi Szilvia | Dusha Béla | Gács Tamás | Chris Gloag | Emmer László | Éder Vera | Rajnai Richárd | Álfheidur Erla Gudmundsdóttir
Kiss Tamás – Evangélikus.hu | Merjás Georgij – Dumaszház | Nagy Attila | Operaház Archivuma és Emlékgyűjteménye | Rákossy Péter | Szegi L. András
Szilágyi Lenke – Magvető Kiadó | Radina Dace | Gálos Mihály Samu | Magyar Nemzeti Balettintézet

© Fotó: Gúcs Tamás

Túl a maximumon

A véletlen vezette a neves Vaganova Akadémiára, majd rögtön beválogatták a Mariinszkij Színház táncművészei közé is. 2010-ben átvette a Mia Čorak Slavenska Nemzetközi Balettverseny első díját. Az Izraeli Balettből érkezett hat évvel ezelőtt Budapestre. Timofeev Dmitryt, az évad Étoile-ját (Csillagát) kérdeztük elismerésről, munkáról, és arról, hogy mi inspirálja a hazai együttes táncművészeit.

Braun Anna

Amikor betekinhettem az OMG című balett-est próbáiba, fáradtnak tűnt, de ez nem csoda, sok munka állt a produkció mögött, és a balettmesterek még a szünetben is instruálták Önt és partnerét, Melnik Tatianát.

Ezen az esten rengeteget dolgoztunk, Dózsa Imre balettmester és Marina Eglevsky betanító balettmester támogatásával. Ritka az ilyen pillanat, de tényleg kicsit elnyűttnek éreztem magam a bemutató előtt, mert a premier mindig nagy koncentrációt követel. Ráadásul az OMG-est mindhárom darabját táncoltam, ami elképesztően sok energiát igényelt. A következő napok mindegyikén színpadon voltam, és mindhárom darab olyan magas technikai igényű volt, hogy egy pillanatra sem lehetett kiengedni. De egy hét múlva már nem is emlékeztem a kimerültségre.

A gyerekkori rengeteg munkára viszont biztosan emlékszik. Honnan vezetett az útja Budapestre?

Az én történetem – mint oly sok más klasszikus balettművészé is – a Vaganova Intézetben kezdődött. Gyerekként persze nem tudtam igazán, hogy mi is a balett, csak mentem a bátyám után, akit nagyon érdekelt a táncművészet. Tíz éves voltam, amikor édesanyánk elvitt minket Szentpétervárra. Kószáltunk a városban, fel-alá sétáltunk az utcákon, és megpillantottuk a Vaganova épületét, kifüggesztve a pótfelvételik időpontjával. Átsétáltunk a piacra, vettünk ruhákat, és másnap – mert éppen ekkor volt a megmérettetés – bementünk és megpróbáltuk.

És elsőre felvettek.

Teljesen váratlanul ért minket, amikor azt mondták, hogy szeptember elsején jelenjek meg a holmimmal, kezdődik az oktatás.

Nem sok ilyen történet van, ebbe az intézetbe hosszú évekig tartó felkészülés után szoktak jelentkezni a gyerekek.

Az én évfolyamomban is ez volt a helyzet, de szerencsém volt, mert nálunk még nem kellett igazán a technikai tudás, csak a készséget vették figyelembe. A bátyám éppen emiatt nem került be, hiszen abban a városban, ahol éltünk, gyenge lábakon állt a balettktatás. Amikor megjelentem az ominózus felvételin, nem tudtam, hogy több százan igyekeznek bekerülni a két induló osztályba. A többiek persze izgultak, szorongtak és sokan sírtak is, én pedig nem éreztem mindennek a jelentőségét. Fogalmam sem volt arról, milyen jövőt nyithat meg előttem ez az intézmény.

Innen szép nyerni. Ősztől azonban teljesen megváltozott az élete, főszerepbe került a szigor, a gyakorlás, a feszített munka és a színházi élet. Lehet ezt bírni elköteleződés nélkül?

Az eltökéltség, elszántság érzése hamar megérkezik, de az első időszak rettenetesen kemény volt. Azt sem tudtam, hogyan jutok el a kollégiumból az iskolába. Minden teljességgel ismeretlen volt számomra, konkrétan nem abba az osztályba mentem be az első napokban, ahova felvettek.

Nem is derült ki ez az apróság?

Amikor belebetegedtem a helyzetbe és lázasan feküdtem az orvosi szobában, végre rám talált a mesternő, aki napok óta keresett. Kaptam tőle süteményt, gondoskodást és figyelmet. A teremben szigorú volt, termen kívül viszont nagyon pátolgató, törődő. Rengeteget köszönhetek neki, például azt is, hogy igen gyorsan osztályt tudtam lépni.

Ezzel egyidőben elkezdődött a színházi élet is, beválogatták a Mariinszkijban fellépő kis táncművészek közé.

Pontosan. Ez egyrészt nagy leterhelést jelentett, másrészt persze szakmai fejlődést is. A Mariinszkij művészeit arra képezték, hogy bármikor bármilyen szerepbe be tudjanak ugrani. Nem egyszer a függöny felgördülése előtti percekben tudtuk meg, hogy éppen milyen előadást táncolunk.

Izrael és Zágráb a következő helyszín. Túl sok volt a Mariinszkij?

Nem így fogalmaznék. Rengeteg tündöklően jó és tehetséges táncos van ott, évekre előre lehet látni, hogyan alakulhat majd a karriered. Nem akartam ezt az utat járni. Szerencsém volt, mert elhívtak Izraelbe, ahol kicsit közelebből megismerkedhettem a modern balettel, majd Zágrábba invitáltak. Mindkettő fontos állomás volt számomra.

Majd jött egy üzenet Budapestről.

Így történt. Ha végiggondolom, többször vezetett a szerencse a pályámon, mint az előre megfontolt döntések. A zágrábi együttesben leváltották a balettigazgatót, bizonytalan lett a társulat működése, elkezdtem keresgélni és Budapestre jöttem próbatánrcra. Rögtön ajánlottak egy szerződést, de én még hezitáltam. Majd egy napon váratlanul kaptam egy üzenetet. Ennyi állt benne: meg tudsz csinálni 32 fouettét? Azt válaszoltam, hogy igen. Így eljöttem Budapestre *Etűdöket* próbálni. Aztán már nem volt bennem kétely, tudtam, hogy itt a helyem.

Az elismerésekre se kellett nagyon várni. Mennyire fontosak Önnek ezek a típusú jutalmak? Tavaly nyáron Étoile-címet, előtte Solymosi-díjat kapott,

○ ANYEGIN | Fotó: Nagy Attila

○ ETÜDÖK - SOMORJAI ENIKŐ, DMITRY TIMOFEEV,
BOROS ILDIKÓ, GOULD DANIELLE | Fotó: Nagy Attila

ami A diótörőben nyújtott kiemelkedő teljesítményért jár a táncművészeknek.

Nyilvánvalóan fontosak a díjak, és jó érzés átvenni őket. Egész pontosan emlékszem arra a napra, amikor megtudtam, hogy én vagyok a kitüntetett: egyrészt sokkolt a hír, másrészt megemelt az élmény. Ahhoz azonban a jutalmaknak egyáltalán nincs közük, hogy hogyan gondolkodom arról a munkáról, amit a mindennapjaimban végzek. Kifejezetten szívmengető, hogy a rengeteg befektetett energiát valaki elismeri, ugyanakkor pontosan tudom, hogy másnap is felkel a nap, és ugyanaz a munka vár rám, mint a díj átvétele előtt. Ebben az elismerésben – pláne, hogy az Étoile az együttes legrangosabb belső szakmai díja – a felelősségemet látom: az eredményeimbe nem tespedhetek bele.

Ez a kitüntetés azzal jár – az anyagi elismerésen túl –, hogy az évad minden szólószerepe „biztosított”. Nem okoz ez egyfajta biztonság-élményt? Nem könnyebb odalépni a „szereposztó falhoz”?

Egyáltalán nem. De azért nem, mert egyébként sem nehéz odalépni. Az Étoile cím nélkül is ugyanazokon

a szerepeken dolgoznék, mint most, ebben nem látok különbséget. Ahogy abban sem, amilyen szellemiséggel végzem a munkám. Abban van talán változás, ahogy a többi ember reagál rám, ahogy ők fogadnak. Hirtelen meg nőnek az elvárások velem szemben, hiszen én vagyok a „Csillag”, nekem kell minden pillanatban a legjobbnak lennem. Annak ellenére, hogy ez az ő megélésük, ez róluk szól, mégis rak egy plusz terhet a vállamra. Bizonyítanom kell, meg kell őket lepnem azzal, hogy még annál is jobb vagyok, amit várnak. Mondhatnám, hogy még többet kell dolgoznom, de ha mindig a maximumot hozom, akkor ez nehezen értelmezhető. Ha mindig mindent odaadok, amit csak tudok, akkor nincs semmi változás. És mi mást ismernének el ezzel a díjjal, ha nem ezt a hozzáállást?

Akkor bezárult a kör.

A tökéletességre való törekvésem állandó és díjtól független, ugyanakkor ezért kapok elismeréseket. Azt hiszem, ebben a szakmában önmagában nem lehet cél egy-egy kitüntetés.

Ugyanakkor lehetne csalódás, ha évtizedekig a pályán van, és nem kap.

Ebben nem vagyok biztos. Mindig az aktuális munka a fontos, a jelenlegi szerep, a napi gyakorlás, hogy egészséges legyek, valamint, hogy sokat és sokáig tudjak dolgozni.

Ebben az évadban melyik munka volt a legizgalmasabb?

Most azt kellene mondanom, hogy nehéz választani és igaz is volna, de mégis van egy legkedvesebb, a *Giselle* című darab férfi főszerepe, Albert.

Dózsa Imre is ezt a választ adta volna.

Megértem. Albert nagyon sokszínű, nagyon izgalmas. Ebben a karakterben mindig az tükröződik, aki nézi a darabot, mindenki másképp értelmezi. Az én „Albertem” az, aki bár bele van kényszerítve egy házasságba, meg tudja élni az igazi szerelmet, fel tudja ismerni a saját mély érzéseit, és ettől jobb emberré válik. Még akkor is, ha el is veszíti közben azt, akit ilyen erővel szeret. Ez egy gyönyörű történet, táplálja a szívem és a lelkem. Erőt ad. Őszinte örömmel tölt el minden pillanatot, amikor táncolhatom, főleg, hogy korábban, más színpadokon erre még nem nyílt lehetőségem. ○

ORIGO KULTÚRA SZÓRAKOZÁSRA AJÁNLJUK

Ellenállhatatlan szenvedély

Fotó: Gálos Mihály Samu

A Puccini-évad májusra is tartogat különlegességet: a zeneszerző első átütő sikerének, az öt egycsapásra világhírűvé tevő *Manon Lescaut*-nak az új bemutatóját. A mű a lavinaszerűen zajló cselekmény, a hangulatváltozások és a drámai fordulatok operája.

Papp Tímea

A kalandos életű Prévost abbé 1733-as regénye, a *Manon Lescaut* és *Des Grieux lovag története* a szentimentális irodalom egyik népszerű és épp a frivolnak, erkölcstelennek minősített téma miatt betiltott darabja volt. A címszereplő lány jellemében alig van nyoma a kor műveire jellemző érzelmességnek. Impulzív, aki képes fellobbanni, a szerelem és a fényűző élet iránti vágy között pedig nem tud dönteni.

Ugyanakkor azt sem tagadhatjuk el, hogy ebben a szerelemben ott a lázadás is, hiszen szembe mernek szállni a társadalmi elvárásokkal, előírásokkal. Vajon azért választotta Puccini 1893-ban operatémának a regényt Massenet *Manon*-jának hatalmas sikere ellenére is, mert áttételesen és terápiás jelleggel saját életét, Elvira Bonturihoz fűződő első szenvedélyét írta színpadra? Manon Lescaut fiatal nő, aki az igaz szerelem és a jólét között ingadozik, de azért kerül bajba és válik sorsa tragikussá, mert nem hajlandó anyagiasságán felülkerekedni. Ha ennyiben foglalnánk össze az opera történetét, a címszereplő semmiképp nem lenne pozitív karakter. Puccini viszont egy levélben azt írta kiadójának és a Manon Lescaut egyik szövegírójának, Ricordinak: „Manon olyan hősnő, akiben hiszek; egészen biztosan elcsábítja a közönséget.” Az Opera májusi bemutatójának rendezője, Szabó Máté szerint az ilyesfajta titkot éppen a zene magyarázza meg: „Értelmetlen a szó

szoros értelmében, mégis értjük, ha halljuk vagy érezzük.”

Prévost regényében erős hangsúlyt kapott a korabeli társadalom kritikája is, azonban Puccini szövegíró társai – akik heten voltak, mert bár a zeneszerző igényei folyamatosan változtak, egy dologban biztos volt: Massenet-hez egyáltalán nem akart hasonlítani – alaposan átdolgozták az eredeti történetet. Ennek az az egyik okozata, hogy a néző csak kimetszett pillanatokat lát, hiányzik a korrajz és a motivációk láncolata. „Szívesen utalok arra, milyen is volt a szereplők életének az a része, amit nem láttunk. Az operában csak az jelenik meg, hogy Lescaut jóslata valóra válik, de, hogy mi után, annak legfeljebb a következményeit tapasztaljuk. Ezért fontos számomra, hogyan lehet erre mégis célozni. Ahogyan prózában is, szívesen visszamegyek az eredeti gondolathoz, amiből a történet fakad. A tudatosnak tűnő zenei döntések hatására természetesen felmerülnek bizonyos gondolatok, ahogyan a történet és a szereplők is erős empátiáért könyörögnek, így együtt hat az emberre minden.”

Az elmúlt évadokban Szabó Máté mindkét rendezése, a korban tartott látványvilágú *Lammermoori Lucia* és a 21. századi *Olasz nő Algírban* is nagy sikert aratott. „Nem szeretném, hogy úgy könyveljenek el, mint »aki mindent modernizál« vagy »aki szolidan óvatos«,

ezt mindig az opera határozza meg. Az a tény, hogy a cselekmény zenébe van foglalva, és az is, hogy milyen az a zene, módosítja a térlátásunkat. Emellett bizonyos központi mérföldkövei a történetnek, amiket én referenciamomentumoknak hívok, megfelelő helyet kell, hogy kapjanak, és ezek is formálják a teret.” A rendező alkotótársa ennek kialakításában Horesnyi Balázs díszlet- és Füzér Anni jelmeztervező lesz.

Az opera kézikönyvében Matthew Boyden úgy fogalmazott: „Az utolsó felvonás következtelen zagyaság – és a zene is azt mutatja, hogy Puccini maga is így gondolta –, de az első három felvonás több mint kárpótlást kínál ezért.” A rendezőt is a IV. felvonás állítja a legnagyobb kihívás elé, vagy vannak dramaturgiai vagy színpadilag nehezebben megoldható helyzetek a történetben? Szabó Máté szerint ez komoly feladat: „Ez az, amiről a legtöbbet gondolnak és tudnak is az énekesek, mert itt szinte minden belül zajlik, mégis reménykedünk: hátha lehet újat mondani.” ○

A hétköznapi katarzisa

A Kolozsvári Magyar Operával koprodukcióban, az 1927-es magyarországi bemutató helyszínén, az akkoriban Városinak nevezett Erkel Színházban, május 26-án és 27-én szólal meg újra *A fecske*. Anger Ferenc rendezővel Puccini különleges, ritkán játszott lírai operájának sajátos kettősségéről beszélgettünk, a fővárosit megelőző kolozsvári premiert is érintve.

Pallós Tamás

© Fotó: Gúcs Tamás

Jóllehet Puccini bécsi megbízása eredetileg egy operett megírásáról szólt, a végül 1917. március 27-én, Monte Carlóban bemutatott – később kétszer is átdolgozott – darab hamisítatlan „puccinis” opera lett. A korábbiaknál kétségtelenül könnyedebb, dramaturgiaiag szertelenebb, műfajhatárokat feszegető, mégis... A rendezőt először arról kérdeztem, ezúttal melyik verziót játszották Kolozsváron, illetve melyiket fogják Budapesten: „A mű első változata hétköznapi »ending«, egy szakítástörténet: Magda otthagyja Ruggerót. A második eltért ettől: ott a »szubrett-vonal« kapott erőteljesebb megjelenítést, a befejezésben pedig Ruggero hagyja ott Magdát, miután megtudja, milyen életet élt Párizsban. Ennek első felvonásában szerepel egy rövid, de rendkívül hatásos tenorária. Mi visszatérünk az első, eredeti változathoz, ami dramaturgiaiag sokkal erősebb és sűrűbb, viszont ezt a románcot behoztuk az átdolgozásból. A zenei anyag specialitása tehát ez az apró ötvözés lesz.”

Anger Ferenc nem dilemmázott a műfajt illetően, alapvetően zenedramaként közelítette meg *A fecskét*: „A darab kapcsán rendszerint felmerül a kérdés, mi is valójában: operett vagy opera? Én nem tudok másként tekinteni rá, számomra egyértelműen opera, annak minden kellékével és stílusjegyével. Színpadi szempontból semmi nem utal arra, hogy operett lenne. A különös kettősségét egészen másban látom. A megrendelő részéről a születendő művel kapcsolatos elvárás, igény egy »bécsi operettre« vonatkozott. Puccini a nehézzé vált aktuálpolitikai helyzetben, az első világháború sokkjában írta meg a darabot. A fecske szüzséjét és dramaturgiáját nézve egyfajta intenzív nosztalgjáról beszélhetünk. Története Verdi bő hatvan évvel korábbi *Traviatájának* és Puccini

majdnem húsz évvel korábbi *Bohéméletének* fura keveréke. A nosztalgiába révedésen túl azonban hihetetlenül progresszív, előremutató. Amíg a verizmus a hétköznapi emberek nem mindennapi, rendkívüli tragédiáiról szól, nagy halállal és veszteségekkel, addig *A fecskében* hétköznapi emberek hétköznapi tragédiája jelenik meg. Itt nincs pusztulás, csak egy egyszerű szakítás. Ez viszont rettentően izgalmasan működik a színpadon; tudván, hogy olyan korban, a világháború alatt keletkezett, amikor éppen a tragédia vált hétköznapivá. Puccini ösztönösen érezte, hogy e hétköznapiság milyen színpadi tragikumot rejt. Kortárs történet volt – és még most is az. Azt a fajta bizonytalanságot nem hagytuk magunk mögött az elmúlt száz évben, sőt, a második világháború csak még jobban aláhúzta. Ma is globális bizonytalanságban élünk. Ha jól megnézzük a librettót – azt leszámítva, hogy az elején a következőt olvashatjuk: »Párizs és a Riviéra a második császárság idején«, vagyis az 1850-es, 1860-as évek – semmi nem utal egy adott korra, mint ahogy például a Bohéméletben a Lajos-arany. A cselekményt az opera keletkezésének idejére, az 1910-es évekbe helyeztük. Valamiféle militarizmussal átjárt, feszültségekkel teli békeidőbe.”

És hogy rendezőként, operarajongóként mit szeret legjobban ebben a kuriózumban? Anger Ferenc a humánummal, humorral, „életképekkel” és drámai hatásokkal mindig is mestersen gazdálkodó komponista szinte egyedülálló lelki érzékenységére utalt: „Legjobban talán az egyes karakterek hihetetlenül finoman kidolgozott mikro-pszichológiáját szeretem. Puccini ebben amúgy is nagyon jó. Bármelyik operáját említhetem, a finom lélektanhoz különleges érzéke volt.

Itt a mélylélektan, a még intenzívebb pszichologizálás a rendező és a szereplők számára a jutalomjáték lehetőségét nyújtja. Lehet, hogy egyesek gyengébbnek tartják ezt a Puccini-művet, a darabvégi »tragédia« mégis mindenkit könnyekre fakaszt. Nem a katartikus – romantikus vagy verista – vég, a szerelmi megsemmisülés, hanem az eltávolodás, a szakítás. Magda visszatér a múltjába, visszamegy a régi életébe. A mindent elsöprő, adott esetben a halált is vállaló, megalkuvásmentes – az idealizálásból fakadóan tőlünk kicsit »eltartott« – romantikus szerelemmel szemben *A fecske* szívfacsarása a hétköznapiság közelségéből, a kiüresedés keserűségéből fakad. A dráma itt az lesz, amit magunkban is meg tudunk érezni. Talán még mélyebben érinthet minket egy olyan történet, amely velünk is bármikor megeshet.” ○

Két tűz között

A debütáló nagy siker, a *Lidércek* után a második művek jellegzetes sorsára jutott Puccini többször átdolgozott *Edgarja*. A Magyar Állami Operaház itthon először játssza a darabot teljes értékű színrevitelben a pályakezdő rendező, Tulassay Ádám első kőszínházi munkájában.

Jászay Tamás

Az Edgar legkeményebb kritikusa maga a szerző volt: „E Dio tu GuARdi da quest’opera!”, vagyis „Isten óvja ettől az operától!” – írta egy ajándékba küldött partitúrára Puccini. Tulassay Ádám – aki eredetileg Budapesten tanult építésznek, de az opera világa mindig is vonzotta, így tanulmányait a berlini Hochschule für Musik zenés színházrendező szakán folytatta, ahol tavaly szerzett diplomát – nem fogalmaz ilyen kegyetlenül: „Az *Edgaron* valóban érződik, hogy a komponista korai műve. Kevésbé a zenei megvalósításon, sokkal inkább a szerző által is ostromozott librettón látszik mindez. Ha úgy tetszik, a mű fordulópontot hozott pályáján: ezek után jóval nagyobb kontroll alatt tartotta szövegíróit” – meséli a rendező.

Az Operaházban egyetlen alkalommal, 2008-ban félig szcenírozott előadásban már elhangzott az Edgar, de a júniusi premier lesz az első teljes értékű hazai bemutató. „Puccini többször átdolgozta a művet, mi az utolsó, 1905-ös, Buenos Aires-i verziót használjuk. Változtatásainak határozott az iránya: míg a fókusz kezdetben a csábító női

főszereplőn, Tigránán volt, végül a címszereplő Edgarra, a két nő között választani képtelen férfira irányult. Az operát sokszor második *Carmenként* emlegetik, de ez pontatlan megfogalmazás: a történet paneljei hasonlítanak, ám itt a férfi nézőpontja a hangsúlyos.”

Amikor arról kérdezem Tulassayt, mitől lesz érdekes ma számunkra az abszurd és mesés fordulatokat sem nélkülöző, különös szerelmi háromszöget felvázoló sztori, így felel: „Az ember legnagyobb varázsereje a fantáziája, ami képessé teszi az együttérzésre, hogy mások szenvedését és boldogságát látva azt sajátjaként élje át. A színházban a nézők együtt gyakorolhatják ezt a képességüket, amikor elmerülnek egy-egy jól megformált színpadi alak világában.”

A rendező az *Edgar* esetében egyértelműen azonosítja ezt a szálát: „Alkotótársaimmal az volt a célunk, hogy megmutassuk: Edgar olyan férfi, aki sohasem képes örömmel tekinteni az adott helyzetére, ezért folyton elvagyódik és tovább áll, de ez nem

hoz megoldást, mert a békétlenséget magában hordozza. A mi világunktól korántsem idegen ez a fajta belső nyugtalanság. Fontos volt, hogy elfelejtsük az eddigi játékhagyományak azon vonulatát, amely szimbólumokként kezeli a szereplőket. Különösen a női főszereplők jellemeiben kerestünk olyan vonásokat, amelyek árnyalják a róluk alkotott képet.”

Ennek a gondolatnak a kibontását nagyban meghatározta Cziegler Balázs díszlet-, illetve Szelei Mónika jelmeztervező munkája: „Alkotótársaim szoros együttműködésben dolgoztak a látványvilágon, aminek a kialakításakor nem egy konkrét, azonosítható történelmi korhoz kötődünk. Egy viszonylag absztrakt térben, de egy saját, képzőművészeti megközelítésű vizualításban szeretnénk megjeleníteni a különböző helyszíneket. Az Edgar élő, jelen idejű történet a számunkra.”

Fotó: Altheider Erla Guðmundsdóttir

Próza, zene, dráma

Puccinit mint az ellenállhatatlan szenvedély és az érzelmes dallamok zeneszerzőjét ismerjük. Elképesztő érzéke volt a drámaiság, a teatralitás iránt, már-már érzelmileg manipulálva közönségét. Ez a tulajdonság a színpadon hatásos, a magánéletben viszont elviselhetetlen. Ha tüzetesebben megnézzük az operák történetét, azt látjuk, a nők rajongók, sodródók, és alávetik magukat a férfiak akaratának. Hogy ezekben magát írta-e meg...?

Papp Tímea

○ KÖTELES GÉZA | Fotó: Szegi L. András

A *Bohémélet* 1896-os bemutatójakor már hatalmas népszerűségnek örvendett, amit csak növelt a négy évvel későbbi *Tosca* sikere. Bár a *Pillangókisasszony* első verzióját nem fogadta kegyeibe a publikum, az átdolgozást követően azonban ez az opera is stabil repertoárdarabbá vált. Puccini pedig vagyonos emberré, akinek sportautói, ingatlanjai voltak, és aki élhetett hobbijainak. Ma azt mondanánk, menekült boldogtalan házasságából, ám nem csupán a kedvtelésekbe, passziókba, de újabb és újabb szerelmi kalandokba is. Egy ilyen kapcsolatban érthető, ha a feleség azzal vádolja meg a férjet, hogy az egyik cseléddel van liezonja, sőt az alkalmazott gyerekének apaságában is biztos. A hitves – jelen esetben Elvira Puccini – vádjai hamisnak bizonyultak, de ez a szegény lányt már nem mentette meg az öngyilkosságtól. A zeneszerző csak annyit reagált erre, hogy a szolgáló egy ostoba teremtés volt.

Szálinger Balásznak, aki az Opera számára ezt a történetet feldolgozta, ezúttal nehezebb dolga volt, mint a Richard Wagner és Friedrich Nietzsche

○ KRIZANTÉMOK, AVAGY LIÙ HALÁLA - PAOLA DE CRESCENZO, ANNA MANFINO, FRANCESCO MANDICH | Fotó: Berecz Valter

barátságát bemutató, az előző évadban színpadra vitt *Siegfried-idill, avagy egy barátság vége* című darab esetében volt. „Van ennek is irodalma, még ha töredéke is (vagy még az sem) a Wagner–Nietzsche-viszonynak. Itt leginkább cikkek álltak a kezemhez, sajnos nem volt olyan könyv (sőt, könyvek), mint a Wagner-darab esetében. Erről viszont már beszélt a korabeli magyar sajtó, és ez nagyon érdekessé teszi, élővé, igazi történeté. A fellelhető hírlapok vonatkozó cikkeit, tulajdonképpen bulvárhíreket olvastam, érdekes-bájos ellentmondások és ferdítések voltak benne, ezek közül kellett megpróbálni kihámozni egy olyan valóságot, ami akár meg is történhetett.” Ebből a nyomozásból született a *Krizantémok, avagy Liù halála* című kamaradráma.

A darab címe azonnal két művet juttat eszünkbe. „Annyi a köze a vonósnegyeshez – magyarázza Szálinger Balázs –, hogy említik benne annak a keletkezését, illetve hogy az egy gyászdarab, és hát ez a történet se vidám befejezésű.” A *Turandot* mellett az életrajzi kontextusban szó esik *A Nyugat lányáról* is.

○ SZÁLINGER BALÁZS | Fotó: Szilágyi Lenke, Magvető Kiadó

Fotó: Berecz Valter

FRANCESCO MANDICH, HORTI LILLA | Fotó: Berecz Valter

Egy ilyen esetben egyszerre van nehéz és könnyű dolga a prózához illő zenéért felelős karmesternek, Köteles Gézának, aki bevallja, számára Puccini a tökéletes zenedráma megteremtője, komponistaként és hangszerelőként és valaha születettek legnagyobbika.

„A szöveg, szituáció és a zene kapcsolata olyan szoros és magas szintű nála, ami remekművé építi operáit. Ez hatalmas találmánya, amihez kivételes érzék és érzékenység is párosul, ettől egészen különlegesen nagy alkotások az operái. Ezek mellett igazán kevés művet hagyott ránk, ilyen a Krizantémok, amely akár egy vonósnegyessel is előadható, vagy a darabban szintén elhangzó *Capriccio sinfonico*, mely egy szimfonikus zenekari néhány perces fantáziamű. Ezen művekben kitalált dal-lamait felhasználja a *Manon Lescaut*-ban, illetve a *Bohémélet*ben is.

A darabban felcsendülő Puccini-részletek minden esetben szorosan

kapcsolódnak a Szálinger-féle dráma akkurátus pontjaihoz, hol kísérőzeneként, hol önálló zenei betétekké kinőve magukat. Az ősbemutatóra az Eiffel Műhelyházban kerül sor, dramaturgiai, zeneileg is az ottani modern, kényelmes és megfelelően nagy tér adta lehetőségekhez igazodva. Ezután a darab némileg új köntöst kap, és június közepén olaszországi turnéra indulunk vele, ahová egy kisebb méretű, de teljes szimfonikus zenekar utazik, a Puccini által megálmodott különösen változatos hangszerelési virtuozitást igyekezve teljesen visszaadni az »otthoni« közönségnek. Elhangzanak részletek szinte mindegyik Puccini-operából, így a korábban említett *Bohémélet* és *Manon Lescaut* mellett a *Gianni Schicchi*-ből, a *Pillangókisasszony*-ból, a *Nyugat lányából*, a *Turandot*-ból, sőt különlegességként egy ária felcsendül egyetlen operettjéből, *A fecskéből* is. ◊

ANNA MANFINO | Fotó: Berecz Valter

KÉPMÁS

ÉRTÉKES TARTALOM
STÍLUSOS KIVITELBEN

KÉRJE AZ ÚJSÁGÁRUSTÓL!

KEPMAS.HU

Jött, láttuk, győzött

Életében többször is a budapesti Operaház vendége volt, jölehet Puccini voltaképp már akkor is otthon volt minálunk. Ez azóta is így van, amint erről az egész idei évad és benne a gazdag kínálatú PucciniFeszt is bizonyágot ad.

László Ferenc

„Puccini-kultusz az Operában” – ez állt már egy 1906-os pesti újságcikk címében is, épp akkoriban, amikor a Maestro a *Pillangókisasszony* magyarországi bemutatójára idelátogatott. A rokonszenv 1894, vagyis Puccini első budapesti vizitje és a *Manon Lescaut* operaházi premierje óta kölcsönös és – ami ennél is fontosabb – tartós volt. Olyannyira, hogy a múlt század első évtizedében többen is

megállapították: a magyar közönséget nagyrészt Puccini művei nevelték és szoktatták rá az operalátogatásra.

Ez a kötelék a jelek szerint megbonthatatlan, s ezt egy olyan szezonban, mint az idei, aligha kell hosszasan bizonygatni. A tematikus évad vége felé ígérkező, bő háromhetes *PucciniFeszt* így tehát egyszerre jelent majd meghittten ismerős és persze különleges élményt a közönség számára. Különlegesen, hiszen a programon olyan delikát ritkaság is ott szerepel, mint a teljes létszámban felvonultatott operai életmű kezdőpontja, a luccai fiatalember legelső operája, a *Lidércek*, amely az ugyancsak

korai egyházzenei alkotással, a *Messa di Gloriával* közös estén (május 20.) jut majd az Erkel színpadára.

Az sem lesz éppen hétköznapi esemény, hogy a fesztivál és egyúttal az évad méltó lezárása gyanánt a nagyszerű Gregory Kunde is Budapestre érkezik június 10-én. Az itt eddig még soha nem szerepelt amerikai énekes, aki tavaly óta már operakarmesterként is tevékenykedik a nagyvilágban, a legváltozatosabb repertoárú és legbiztosabb magasságú tenoristák egyike e hangfaj kortárs élmezőnyében. Immár négy évtizednyi pályafutással a háta mögött, Kunde

a 2018/19-es évad során még mindig olyan igényes és roppant nehéz szólalásokat énekel a világ nagy operaházaiban, mint amilyen az *Otello* vagy az *Andrea Chénier* címszerepe. No és persze Puccinitól Kalaf herceg vagy éppen des Grieux lovag ugyancsak máig ott található a szereplistáján. Apropos, Kalaf: a tenorista 2017-ben *Vincerò!* címmel jelentette meg szólólemezeit, amelynek természetesen Puccini-, valamint Verdi-áriák alkotják a gerincét. S ez persze így lesz majd Kunde Erkel Színház-beli debütálásán is.

Az évad végi tömény Puccini-ünnep a teljes operákon és a sztártenor

koncertjén túl is ígér még ínycsokor, vagy ha úgy tetszik, vájt fülű mulatságot: Szálinger Balázs zenével kísért Puccini-kamaradramáját, a *Krizantémok, avagy Liù halála* című ősbemutatót, Szilágyi Bálint rendezésében. No meg egy kamarakonzertet (június 4.), amely a kevésbé ismert dalszerzőt készülni bemutatni a közönségnek, többek közt Megyesi Schwartz Lúcia, Fodor Beatrix és Máthé Beáta részvételével. *Puccini, a dalnok* – ez lesz a címe az Eiffel Műhelyházba meghirdetett dalestnek: egy vadonatúj helyszín, ahol Giacomo Puccini ismét csak győzni fog. Papírforma szerint, s mégis megunhatatlanul. ○

○ GREGORY KUNDE | Fotó: Chris Gloag

„Igazi csapatmunkát végzünk”

Fotó: Berecz Váler

Németh Mónika címzetes magánénekesnő, az Opera énekkarának művésze nagyon meglepődött, amikor megkapta a „Magyar Állami Operaház Énekkarának Kamaraművésze” elismerést, hiszen kollégáival egy csapatban dolgoznak egy-egy produkcióért.

Molnár Kinga

Az Opera először adta át a Balett- és Énekkari Kamaraművész kitüntetéssel. Mit érzett, amikor a Csillagóra gálaesten az énekkarból a színpad közepére szólították?

Teljesen megdöbbentem, nem is tudtam, hogy mi történik velem! Aznap este nem léptem volna fel, de Csiki Gábor karigazgató úr hívott, hogy vegyek részt ezen az eseményen. Így elmentem, felöltöztem, a fodrász kolléga elkészítette a frizurámat és beálltam az énekkarba, mint mások. Egyáltalán nem gondoltam arra, hogy valami történni fog. Óriási megtiszteltetés, hogy a karigazgató úr éppen engem terjesztett fel a díjra, hiszen a kollégáim is mind nagyon keményen dolgoznak, próbáról próbára, előadásról előadásra.

A hugenottákban a második udvarhölgy szerepében szólót énekel. Ön szerint ez is közrejátszott abban, hogy megkapta ezt a címet?

Talán így van, de azt gondolom, hogy az elismerés inkább annak a tizenhat évnek szól, amit eddig az Opera Énekkarában eltöltöttem. Ugyanakkor sok munkatársam van, aki szintén megérdemelné ezt az elismerést. Igazi csapatmunkát végzünk Csiki Gáborral, és nagyon sok energiát, gyakorlást, odafigyelést kíván részünkről is egy-egy produkció.

Mikor kezdett el zenével, énekléssel foglalkozni?

A családomban nem volt zenész, de én már kisiskolás koromban

érdeklődtem a muzsika iránt. Hege-dülni kezdtem, tíz évig tanultam ezen a hangszeren, és zongoráztam is. Harmadikos koromban kerültem először kórusba, és az általános iskola után a Pécsi Kodály Zoltán Gimnáziumban folytattam a tanulmányaimat, ahol ének szakosként szintén a kórus tagja voltam. A gimnázium utolsó előtti évében Sass Irénhez jártam magánénekező órákra, és ekkor nyílt ki számomra a zene világa: dalokat, operaáriákat, operettek, musicaleket énekeltem, ami a kórusművekhez képest teljesen új és izgalmas feladat volt számomra. Érettségi után a Pécsi Nemzeti Színházban kezdtem el dolgozni, ahol az énekkarban sokat tanultam a színházról, a színpadi éneklésről.

Két évig tevékenykedett itt, majd felvették a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem énekművész-énekművész tanár szakára. Milyen tapasztalatokat szerzett ekkor Budapesten?

Hatalmas tudásanyagot kaptam zeneirodalomból, éneklésből, beleláthattam a leendő pályám nehézségeibe és szépségeibe. Klézli János, majd Sólyom-Nagy Sándor volt a mesterem, akinél a diplomámat is szereztem. Jelenlegi életem meghatározó egyénisége Nádor Magda énektanár, aki hatalmas tudástárával segíti a munkámat. Mellettük pedig a családomat és barátaimat kell megemlítenem, a szerető támogatásuk ugyanannyira fontos, mint a tanáraink szakmai, emberi segítségével.

A diploma megszerzése után visszament Pécsre tanítani. Hogy került az Operába 2002-ben?

Éneket és dalirodalmat oktattam a Zeneművészeti Intézetben – akkori nevén a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán. Réder Kati barátnőmmel vágyakozva beszélgettünk arról, hogy milyen jó lenne visszatérni a fővárosba, és bekerülni a dalszínházba. És egyszer csak egy plakátot pillantottunk meg, amin a Magyar Állami Operaház énekkari művészeit keresték, minden szólamba. 2002. február 21-én énekeltem először az Operában, egy komoly, háromnapos felvételi kezdeteként, és május 1-jével kezdetem dolgozni – egyébként Kátival együtt, aki azóta is a kollégám.

Mi volt az első darab, amiben énekelte?

Mozart *Szöktetés a szerájból* című operája volt, és nagyon izgultam! Talán sokan nem is gondolnak bele, de nemcsak szólót énekelni nehéz, hanem énekkarban is, hiszen nem szabad szólisztikusnak lenni: homogén hangzást kell elérni, amihez elengedhetetlen, hogy oda kell figyelni a másokra is. Fontos, hogy a hangok kiegészítsék, segítsék egymást.

Milyen művekben szerepel szívesen?

Rengeteg kedvencem van, nagyon szeretem Verdit, Pucciniet, operák közül a *Carment*, a *Turandotot*, a *Macbethet*, a *Don Carlost*, a *Mefistofelét*, és imádom a *Requiemet*. Hosszan tudnám még sorolni!

A Kamaraművész elismeréssel egy porcelán hattyút is kapott. Hol tartja?

A polcomon áll az oklevéllel együtt. Amikor ránézek, a mai napig rácsodálkozom, és büszkeséggel tölt el, hogy az én otthonomban lehet ez a gyönyörűség. ○

Tavaszi táncmesék

Több éves múlttal büszkélkedő eseményekre került sor a Magyar Nemzeti Balett szervezésében. Az ötödik Nagy Iván Nemzetközi Balettgálán és a hatodik *Pas de quatre* balett-esten a klasszikus és a modern darabok színes kavalkádja igazi tavaszi felfrissülést hozott az Erkel Színház és az Eiffel Műhelyház színpadaira.

Czank Livia

© MAGYAR NEMZETI BALETT - A TÖKÉLETESÉG SZÉDÍTŐ EREJE - TATIANA MELNIK | Fotó: Nagy Anitka

A *Pas de quatre* balett-estre a legismertebb hazai balett társulatok egy-egy darabbal készültek, így találkozott egy színpadon a Magyar Nemzeti Balett (MNB), a Győri Balett, a Szegedi Kortárs Balett és a Pécsi Balett négy különálló produkcióban, május 13-án az Eiffel Műhelyházban. Az MNB a Franz Schubert zenéjére készült, *A tökéletesség szédítő ereje* (The Vertiginous Thrill of Exactitude) című, William Forsythe-táncművet hozta, amelyben a klasszikus balett szinte minden eleme szerepelt, de felgyorsított formában, míg a másik három társulat koreográfusai érzelmekre és azokhoz kapcsolódó gondolataikra építették előadásait.

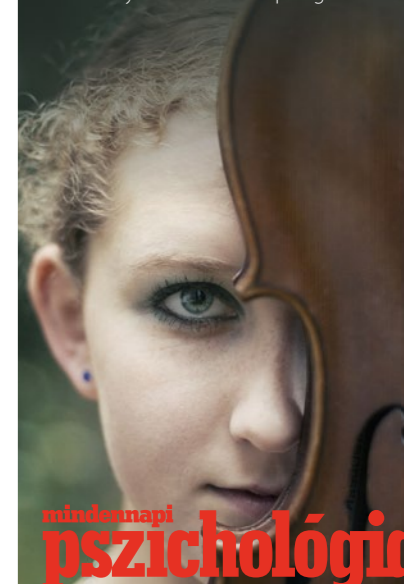
Velekei László, a Győri Balett művészeti vezetője – aki május 9-én vehette át az Erkel Színházban a legjobb koreográfusnak járó Seregi-díjat – *PianoPlays – etűdök Liszt és Wagner műveire* címmel a szerelem témakörét járta körül. „Amikor ezt az élményt választottam témaként, nagyon fontosnak tartottam, hogy ne az elnagyolt érzésekről beszéljek, hanem az embert keressem, ahogyan eddig minden egyes művemben tettem. A szerelem több formáját próbáltam bemutatni: hogyan fogadjuk be, és képzeljük el, egyáltalán felismerjük-e a jelenben, vagy csak utólag jövünk rá, hogy az volt. A darabban ezeknek az érzelmeknek a finom rétegeit vonultattam fel. A *PianoPlays*-etűdöket már korábban bemutattuk, az előadás minden alkalommal érik, formálódik, a táncosok miatt újra és újra szerethetővé, mindig kicsit mássá válik a színpadon. Már a tervezési folyamatban tudtam, hogy az együttesen belül kiket és hogyan szeretnék viszontlátni benne. A darabjaim miatt alakulnak, az összes elismerésemet nagyrészt nekik köszönhetem, mivel az én művészetem a táncosokban rezonál tovább.”

A Pécsi Balett *Belső vonzás* címet viselő darabja szintén az emberi kapcsolatok mélyére néz, amely előadást Molnár Zsolt, a Pécsi Balett táncművész-koreográfusa keltette életre. „Hiszem azt, hogy két – akár a világ két különböző pontján élő – ember azért találkozik egymással, és azért alakul ki közöttük mélyebb kapcsolat, szerelem, vagy barátság, mert annak úgy kell történnie. Beszélhetünk sorsszerűségről is, de én inkább energiának vagy kémiaának szeretem nevezni. Az a gondolat foglalkoztatott, hogy min mennek keresztül a találkozás pillanatáig, és mennyire változik meg a világuk, amikor már összeköti őket az élet. Törekedtem arra, hogy az egész darab nagyon finoman építkezzen, hogy meglegyenek azok a pontok, amelyek az életünkben meghatározóak lehetnek. A történet abszolút követhető volt a képek változatossága, a darab dinamikája, a zene milyensége, valamint a mozdulatok által. Ennél a koreográfiámnál nem tartottam fontosnak sem a díszletet, sem a jelmezeket, a tisztaságra törekedtem. A nézők a fontosabb momentumokra a mozdulatokból és a táncosok energiáiból tudtak következtetni.”

Juronic Tamás, a Szegedi Kortárs Balett koreográfusa nem először foglalkozik Stravinsky „rítusával”. A zeneműre 1997-ben egyszer már színpadra álmódott egy darabot, ahol akkor egyetlen kiválasztott női táncművész mozdulatain keresztül mesélte el a történetet. A *Pas de quatre* balett-estre hozott *Tavaszi áldozat* című előadás azonban egészen más volt. A témák között szerepelt a megváltás, a feláldozás és az áldozattá válás is, mindez a mai korra értelmezve. „Egy 20. századi zeneműről van szó, amelynek rengeteg feldolgozása létezik. A 21. század elején én egy olyan víziót vázoltam fel, amely egy drámái jövőképet mutatott be, egy

Zenetudás – gyorsabb reakcióidő

Úgy tűnik, idősebb korukban is éberebbek maradnak azok az emberek, akik tudnak valamilyen hangszeren játszani – derült ki a Montréal's School of Speech Language Pathology and Audiology kutatását összefoglaló tanulmányból. A vizsgálatba olyan zenészeket vontak be, akik 3 és 10 éves koruk között kezdtek és legalább 7 évig folytatták a zene tanulást. A kontrollcsoportot egyetemisták alkották. Egy csendes, jól megvilágított szobába ültették őket, egyik kezükben egy számítógépes egér volt, a másik kezük mutatóujja pedig egy kicsi, doboz alakú készüléken pihent, mely időközönként vibrált. Az egérrel kattintással kellett jelezniük, ha egy bizonyos hangjelzést hallanak, vagy ha a másik kezükkel vibrációt érzékelnek, esetleg mindkettő szinkron bekövetkezik. Az eredményekből egyértelműen látszott, hogy a hang-, taktilis és audio-taktilis ingerekre egyaránt szignifikánsan gyorsabban reagáltak a zenészek, mint a zene tanulásban nem jártas egyének. „Minél több információ van a zenének a szenzoros folyamatokra gyakorolt hatásáról, annál szélesebb körben tudjuk a zenei képzést alkalmazni olyan egyéneknél, akiknek csökkent a reakcióidejük. Ahogyan az emberek öregszenek, úgy lassul a reakcióidejük. Hasznos lehet számukra, ha bebizonyítjuk, hogy a hangszeres zenetudás javítani tudja a reakcióidőt” – fogalmazott Simon Landry, a kutatás vezetője a tanulmányban, mely a *Brain and Cognition U.S.* című folyóiratban látott napvilágot.

○ GYŐRI BALETT - PIANOPAYS -
GYURMANCZI DIANA, LUIGI IANNON | Fotó: Eder Vera

○ PÉCSI BALETT - BELSŐ VONZÁS | Fotó: Rajnai Richárd

○ SZEGEDI KORTÁRS BALETT -
TAVASZI ÁLDOZAT | Fotó: Dusha Béla

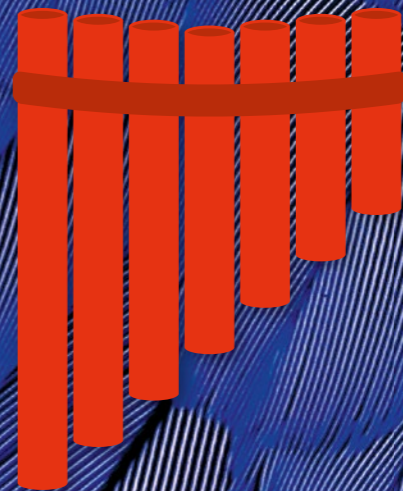
végállapotot, ahol megszűnik a társas lét, ahol az emberek teljes magányba burkolózva, csak önmagukkal foglalkozva, elzárva élnek. Ebből a furcsán kiüresedett környezetből indult a drámai helyzet, amelyben az áldozatvállalás annak érdekében történt, hogy egy másik, jobb korszak érkezhessen el. Ez a szereplők egyetlen közösségi témája, amelyben megrázó döntést kellett hozniuk, hiszen csak akkor tud új élet sarjadni, ha a korábbi megszokások teljesen megszűnnek létezni. Tulajdonképpen rituális, közös áldozathozatalt vállalnak. Ez egy nagyon durva üzenet és gondolat, ha úgy tetszik egy felkiáltás, hogy figyelünk kell egymásra, mert a világ rossz útra térhet a jövőben, ha nem így teszünk.

Amikor 1997-ben először foglalkoztam ezzel a zeneművel, egyetlen lány táncolta el a történetet. Másodjára már úgy éreztem, egy személy feláldozása nem elég a megváltáshoz, így 2014-ben már több szereplővel alkottam újra

a darabot. Ezt az új előadást láthatta a közönség május közepén."

Nem lehet tudni, hogy Nagy Iván, a nemzetközileg is elismert magyar balettművész, az Opera egykori, 2014-ben elhunyt balettdirigtorja, hogyan viszonyulna ezekhez a koreográfiákhoz, és ezekhez a gondolatokhoz, de látván a táncélet jelentős szereplőinek találkozását, biztosan elégedett lenne. Mint ahogyan bizonyára a közönség szemében is fény csillant április 14-én, amikor az Erkel Színházban, az emlékére rendezett Nemzetközi Balettgálán gyönyörködhetett a világ legjelentősebb együtteseinek szolistáiban. Itt volt ugyanis a szentpétervári Mariinszkij Színházból Olesya Novikova, a Mihajlovszkij Színházból pedig Leonid Sarafanov. A Holland Nemzeti Balett táncosai közül Maia Makhateli és Artur Shesterikov lépett fel, míg a Spanyol Nemzeti Táncgyűttesből Ángel García Molinero és Anthony Pina állt színpadra. A Magyar Nemzeti Balett művészei a

Spartacus, a *Sylvia* és a *Trois Grossiennes* című táncművekből adtak elő pas de deux-eket, *A tökéletesség szédítő ereje – The Vertiginous Thrill of Exactitude* című darab részletét pedig együtt táncolták az MNB (Lee Yourim, Balaban Cristina, Melnik Tatiana) és a spanyol együttes művészei. A *Téma és variációk* is koprodukcióban volt látható a magyar és a holland társulat táncosainak előadásában. A Kollár Imre vezényelte est során fellépett Ivanova-Skoblikova Sofia, Kekalo Iurii, Timofeev Dmitry, Felméry Lili és Radziush Mikalai is. Természetesen a Magyar Nemzeti Balettintézet növendékei sem maradhattak ki a gála műsorából: a *Virágkeringővel* és a Pásztor Lili által bemutatott *Paquita-variációval* kápráztatták el a közönséget. Sőt! Ebben az évben az egyik növendék, Rуйp Katica vehette át a *A diótörő* decemberi sorozatában kiemelkedő teljesítményt nyújtó táncosnak vagy alkotónak odaítélhető Solymosi-díjat. Ha Nagy Iván élne, megjelenne arcán a jellegzetes mosoly... ○

PAPAGENO

élménykalauz

magazin

| blog

| stream

„Nem az vagyok, aki vár az életre”

Négy éve a Magyar Nemzeti Balett együttesének tagja, a Táncművészeti Egyetemről kikerülve kartáncosi szerződéssel érkezett, ma címzetes magántáncos. Földi Lea tavaly nyáron a Magyar Nemzeti Balett Kamaraművésze lett.

Braun Anna

Mi az üzenete ennek a címnek, amit először osztott ki az intézmény vezetése?

Mindez nem volt előzmény nélküli: az énekesek közül Kamaraénekeseket, a zenekari tagok közül Kamaraművészt, a balettművészek, egészen pontosan a magántáncosok közül Étoile-t választottak az előző hat évben. Most kiterjesztették a kört az énekkarra és a kartáncosokra, én a kis Étoile-nak is hívtott díjat kaptam meg. Azóta egyébként már címzetes magántáncosként dolgozom, de továbbra is vannak kartáncosi feladataim is.

A kitüntetés viszont nem a „kiemelkedő kartáncosi teljesítményért” járt – milyen abszurd is ez, hiszen a karban épp a kiemelkedés hiánya a professzionális –, hanem szólószerepekéért.

A vágy villamosában nyújtott alakításomért, a Balanchine Téma és variációkban táncolt szólókéért kaptam, de A bahcsiszeráji szökőkút és az LOL is szerepelt az indoklásban. Egy átlagos életpálya során az egyetemről kikerült fiatal először a karba veszik fel, innen vezet az út tovább a szólótáncos karrier felé, a címzetes magántáncosi, majd első magántáncosi „rang”

irányába. Én tizenkilenc évesen, négy évvel ezelőtt kerültem a Magyar Állami Operaházba, rögtön a Táncművészeti Egyetemről, így nagyon büszke és hálás vagyok, hogy ennyi lehetőséget kapok a bizonyításra és a tanulásra.

A vizsgakoncerten dőlt el a szerződése?

Korábban, a képesítő vizsga után, amikor a technikai tudásunkat kellett bizonyítanunk. Utána időpontot kértem Solymosi Tamás balettigazgatótól, és megkérdeztem, hogy számítana-e rám.

Nem fordítva szokott történni a megkeresés? Mennyire jellemző, hogy a táncos kopogtat az igazgató ajtaján?

Biztosan van ebben egy adag bátorság is, de akkor mi már ismertük egymást. Az egyetemen a kilencedik évfolyam már egy „összevont” osztály volt, a lány- és fiúcsoportban tanulók száma annyira megcsappant, hogy nem volt érdemes kettőt megtartani. Az én balettmesterem Aradi Mária volt, a fiúk pedig Solymosi Tamás, így ha egy-egy gyakorlatot összevontak, akkor találkoztunk, dolgoztunk együtt. Lehet, hogy várhattam volna, hogy ő keressen, de úgy gondolom, jobban mutat, ha a táncművész jelzi, hogy tele van ambícióval. Egyébként sem vagyok az a típus, aki csak úgy vár az életre.

Végül hányan végeztek?

Mindössze ketten maradtunk magyarak a lányok közül, pedig a képzés elején két párhuzamos osztály indult. A másik balerina Szűcs Boglárka volt, aki most a Miskolci Balett táncművésze. Nem könnyű felidézni, de a fiúkkal együtt körülbelül tízen diplomáztunk, közülük Balácsi Gergő lett még az operaházi együttes tagja. Arra viszont határozottan emlékszem, hogy menyire boldog voltam, hogy bekerültem! Az első szerepem, színpadi létem A víg özvegy alteregója volt, nem is látta a közönség az arcomat, én mégis repestem az örömtől. Ahogy telt-múlt az idő, egyre több lehetőséget kaptam.

Ez egy dinamikus kezdésnek tűnik...

Bizonyos szempontból igen, de van „gyorsabb” karrierindulás is, például éppen Balácsi Gergőé. Ő olyan karakter, akit nem lehet a karba tenni: egyrészt igazi „hiánycikk” a magas szőke daliás herceg, másrészt nagyon kilógna onnan. Hozzáteszem, hogy magamat

sem tartom igazán jó kartáncosnak. Az erős személyiségemből adódóan mindig kicsit különbözöm, pedig őszintén szeretnék mindent ugyanúgy csinálni, mint a többiek, és igyekszem is, de valahogy nem igazán megy. Pedig tényleg akarom!

Miért nem sikerül? Túlgondolja a szerepét?

Nem feltétlenül, de karakteres vagyok, és ez átsüt a mozdulataimon is. Ami a karban hátrány, lehet, hogy szólistaként előny, mindenesetre elkezdtem egyre nagyobb variációkat, majd kisebb szóló-, végül főszerepeket kapni. Legelőször a Don Quijotéban táncolhattam olyan figurát, akinek már „neve” is volt, Mercedes, de korábban a Falling Angels nyolc szereplője közül az egyik voltam: ott találtam magam hét szólótáncos mellett.

Az Étoile-cím jelzi, hogy a következő évad minden főszerepében ott lesz a díjazott. Ugyanez vonatkozik a „kis Étoile”-ra is?

Ez egy kicsit mást jelent: egyfajta ösztönzést a további munkára,

ugródeszkat, ami azt jelzi, hogy bíznak benned, és még többet kell dolgoznod és tanulnod. Egyébként a díjat is alig tudtam átvenni, mert azután adták át a Csillagóra gálán, hogy eltáncoltunk egy részletet A vágy villamosából, amelyben Blanche-ként épp a szívemet téptem ki az Erkel Színház színpadán.

A „szívkitépés” vagy a technikai maximalizmusra való törekvés áll jobban Önnek?

Azt mondanám, hogy a karakterformálás, de ez a kettő kiegészíti egymást. Szerencsére nemcsak a drámai, cselekményes balettekben kapok szerepeket, hanem a nekem nehezebb, tőlem távolabb álló, technikás szimfonikus balettekben is. Ilyen például a Balanchine-darab. Solymosi Tamás szokta azt mondani nekem, hogy „Lea, a marketing már csillagos ötös, a technikai dolgokon még csiszolhatsz!” Természetesen minél többet táncolok, annál nagyobb önbizalommal és magabiztossággal, technikai felkészültséggel megyek neki a következő szerepek. o

Már nem gyerekcipőben járva

© TANZOLYMP NEMZETKÖZI TÁNCFESZTVÁL - RUIP KATICA | Fotó: Radina Dace

Miközben a Magyar Nemzeti Balettintézet az új tehetségeket kereste a tavasi felvételik alkalmával, az intézménybe járó növendékek is kitétek magukért. Az utóbbi hónapokban több nemzetközi verseny első díját is hazahozták, a *Tavaszköszöntő* című házi előadáson is sikerrel adtak számot tudásukról, jelenleg pedig a *Billy Elliot – a Musical* című produkcióra, és az év végi vizsgákra készülnek.

Filip Viktória

Harmadik éve működik a Magyar Nemzeti Balett klasszikusbalett-előkészítője, ahol a tanulók tizenkét balettmester, a társulat jelenlegi és egykori táncosainak felügyeletével dolgoznak, Solymosi Tamás balettigazgató szakmai irányításával. A négy-tizenkét évesek korosztálytól függően hetente több alkalommal, reggel és este is gyakorolnak, modern tánc, sztepp, balett és karakter órák keretében. A március végi, *Tavaszköszöntő* című, a Berni úti próbateremben tartott, házi bemutatón három évfolyam ötvenöt növendéke lépett fel, sokuk már igazi spicc-cipőbe bújva, felnőtteknek készült táncműveket is bemutatva. „Ezek az események, megmérettetések mindig fordulópontot jelentenek a gyerekek életében” – nyilatkozta Mráz Kornélia balettmester,

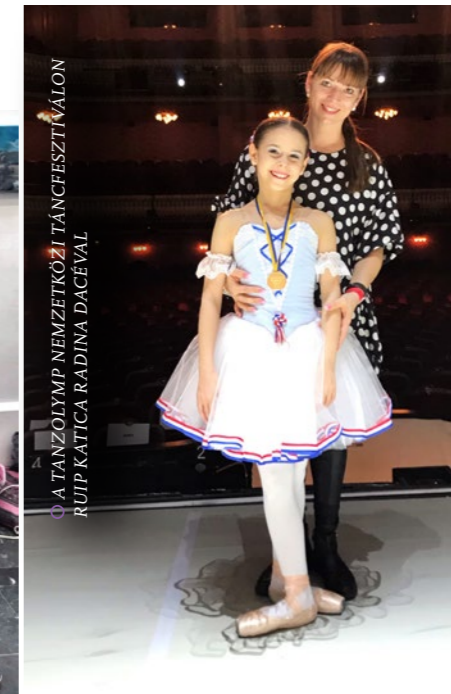
aki a tavaly őszi *New York OperaTúrára* is elkísérte a kiválasztottakat. Merthogy a Magyar Nemzeti Balettintézet legjobbainak a színpadi fellépés lehetősége is megadatik, legyen az az Erkel színházi *Billy Elliot – a Musical*, *A diótörő* vagy egy, a David H. Koch Színházban előadott produkcióban való részvétel.

Sok hír szólt ezekről az eseményekről is, de az utóbbi időben Ruip Katicától volt hangos a sajtó – a szó legjobb értelmében, hiszen a tizenkét éves növendék az egyik legrangosabb megmérettést nyerte meg februárban. „A táncos világban Lausanne, Várna és a berlini TANZOLYMP Nemzetközi Táncfesztivál

számít a három legnagyobb versenynek” – mondta felkészítője, Radina Dace balettmester. Erre a megmérettetésre évente csaknem ezer, tíz és huszonöt év közötti fiatal nevez, de a kiküldött videók alapján csak a legjobbakat hívják meg a német fővárosba. A klasszikus/neoklasszikus tánc kategóriában elért első helyezéssel együtt járt, hogy Katica bemutatkozhatott a Theater des Westensben rendezett gálán is. Katica – aki tízévesen kezdett el balettozni, hét év ritmikus sportgimnasztika után – *A rosszul őrzött lányból* Lisa szólójával és a *Párizs lángjai* női variációjával indult az erős mezőnyben, számos orosz és koreai versenyzővel együtt, akiknek teljesítményét a világ minden tájáról érkezett, huszonnégy tagú zsűri bírálta el. Végül a Párizs lángjaival, a frissen betanult és a felnőttekkel megegyező, sok-sok forgást tartalmazó koreográfiával előzte meg negyvenöt kortársát – talán nem véletlenül, hiszen saját bevallása szerint is forogni szeret a legjobban.

© POLLÁK JULIÁNNA ÉS KISS LUKÁCS MÁRTON KISS ESZTER MESTERNŐVEL | Forrás: Magyar Nemzeti Balettintézet

© A TANZOLYMP NEMZETKÖZI TÁNCFESZTVÁLON RUIP KATICA RADINA DACE VÉL

© PAKOZDI RÉKA, ZSÓFIA ÉS RADINA DACE MESTERNŐ Forrás: Magyar Nemzeti Balettintézet

Ezek a sikerek természetesen nem egyik napról a másikra születnek meg, hosszú folyamat eredményei, melynek ha nem is kezdőpontja, de fontos állomása maga a felvételi, amelyre idén két napon, március 30-án és április 27-én került sor. Csaknem nyolcvan gyermek adta be jelentkezését, akik közül harmincketten kezdhetik meg ősszel a tanulmányukat. A felvételi bizottságban Solymosi

Tamás balettigazgató, és a mesterek ültek, azaz Csere Éva, Csonka Roland, Fajthné Thuróczi Zsuzsa, Kiss Eszter, Kovács Dénes, Kőszegi Katalin, Mráz Kornélia, Radina Dace, Szilágyi Gyula, Sziráki Gábor és Vetési Adrienn. Innentől kezdve a gyakorlás, a szorgalom, a kitartás, a tehetség és egy kis szerencse dönt majd arról, kinek-kinek merre vezet az útja. ○

○ RADINA DACE MESTERNŐ, PÁKOZDI RÉKA ZSÓFIA, SUTHERLAND MIA, KISS ESZTER MESTERNŐ, CSATÓ MÁLNA, PÁSZTOR LILI, STEPANIAN ANNA, PORKOLÁB CECILIA, KISS LUKÁCS MÁRTON, POLLÁK JULIANN | Forrás: Magyar Nemzeti Balettintézet

„A versenyeredmények nagyon fontosak, a megmérettetésre való felkészülés mindig előreviszi a növendékeket, még akkor is, ha épp nem nyernek. A fejlődés ilyenkor is szemmel látható” – mondta Radina Dace, akinek több tanítványa is kiemelkedő eredményt ért el az áprilisi, Bécsben rendezett VIBE-on. Első lett Pákozdi Réka Zsófia a klasszikus balett „junior 1” kategóriában a *Paquita* című balettből bemutatott női variációval, míg Pásztor Lilit „a jövő tehetsége” címmel tüntették ki, a Dace által betanított *Paquita* női variáció, valamint a Vetési Adrienn által Celine Dion *Ave Maria* című, számára készített koreográfia előadásáért is. Más mesternők növendékei is brillíroztak: Csató Málna, Porkoláb Cecília, Sutherland Mia és Stepanian Anna a kortárs csoport „junior 1” kategóriában a dobogó második fokáig jutott Vetési Adrienn *Ends* című munkájával, a koreográfus-mesternő betanításában. Az előkészítő/kezdő csoportból pedig Pollák Julianna és Kiss Lukács Márton a „balett mini duó” kategóriában ért el második helyezést Kiss Eszter mesternő felkészítésével a *Csipkerózsika* című balettből a Piroska és a Farkas táncrészlettel.

Libri irodalmi díjak

2019

A döntősök: Takács Zsuzsa, Kemény István, Szilasi László, Pintér Béla, Barabási Albert-László, Szvoren Edina, Krusovszky Dénes, Dragomán György, Simon Márton, Mán-Várhegyi Réka

Szavazzon és nyerje meg a 10 döntős műből álló 100 könyvecsomag egyikét!

Részletes tájékoztatás:

libri.hu/irodalmidij

Büszkék vagyunk kortársainkra

Libri
irodalmi
díj
2019

Libri
irodalmi
közönségdíj
2019

Saját képére és hasonlatosságára

Az európai zsidó-keresztény kultúrkör több ezer éves szimbolikáját is segítségül hívta a Keresztény évad arculatának megalkotásához az Opera kreatív ügynöksége. Az intézmény vezető művészei idén a bérletkártyákon kaptak helyet, mivel a következő szezon negyvenhárom bérletkonstrukciója is az ő nevüket viseli.

Oláh András

Az Opera évadkampányának kreatívjait hetedik éve készíti az intézmény arculatáért felelős Mátai és Végh Kreatív Műhely Kft. A korábbi, a vizuális társművészetek által inspirált, a Magyar Állami Operaház művészeinek közreműködésével létrehozott és számos rangos szakmai díjat is elnyert sorozatok után az ügynökség Végh Endre kreatívigazgató és Fekete Zoltán art director elképzelései mentén, a tavalyihoz hasonlóan, az idei évadban is átmeneti koncepcióval jelentkezett. Az alkotók ezzel az Opera legrégebb és legértékesebb játszóhelye, az Andrásy úti Ybl-palota korszerűsítéséből fakadó hiányra is utalni kívánnak.

Az ügynökség feladata az volt, találja ki, hogy lehetne a keresztény értékeket, eszméket megjeleníteni a plakátokon, mindamelllett, hogy a hangsúly a premierekre se tolódjon el. A bemutatókhoz egy-egy portrét kapcsoltak, párosítva az évezredes keresztény szimbólumokkal. Ezzel a tervezők egyszerre szeretnének célozni a huszonkét új bemutató egy-egy hangsúlyos szereplőjére, másrészt azokra a művekben rejtőző gondolati esszenciákra, amelyek egy-egy rövid idézetként jelennek meg. Operák esetében a librettó, míg a baletteknél a dramaturgok által felkutatott vagy alkotott vendég-szövegek segítették a stáb munkáját.

2019 20

„Utalások sokasága jellemző a vallásos képekre. Ebben a koncepcióban viszont nem a vallásos áhítatra, hanem a közvetített értékekre koncentrálunk. A képekkel felidézzük a darabot, a szimbólumokkal a vallást. A történettel, amit szövegesen is megerősítünk – mint egy példát –, a darabból vesszük ki, ezek így együtt lesznek a keresztény értékek hordozói. A szimbólumrendszer nagyon letisztult, könnyen dekódolható. A sorozat vizuális egységesítése érdekében pedig a fotókra való festést választottam, a darabhoz illő stílusban, hol visszafogottan, hol pedig expresszíven használva azt” – mondta Fekete Zoltán, art director. Az idén minden eddiginél több, majd két tucat évadkreatív és az azt hordozó médiumok elkészítése a korábbiaknál is nagyobb kihívás elé állította az ügynökség munkatársait. A szűkös időkeret és a párhuzamosan véglegesedő szereposztások bizonytalanságaiból fakadóan – valamint a kampány korábban már említett átmenet-jellegére is

tekintettel – a csapat a több hónapon át tartó munkához a reklámszakmában bevett gyakorlatnak számító stock fotók segítségével hozta létre a június végéig tartó bérletváltási kampányt is hirdető sorozatot.

Az Opera ezzel együtt szerette volna, hogy a jelenleg is aktív, vezető művészei ez alkalommal is részesüljenek a közönség kitüntető figyelméből, így Kossuth-díjas, illetve Kamaraénekes, Kamaraművész és Étoile-címmel kitüntetett, napjainkban is tevékeny

művészeit kérte fel, hogy adják nevüket a jövő évadra az Erkel Színházba meghirdetett, több mint negyven bérletkonstrukcióhoz. Az idei kezdeményezés egyben dacol azzal a színházi körökben több helyen ma is élő hagyománnyal, ami a bérletelnevezés privilégiumát csak visszavonult vagy akár már elhunyt művészek számára tartja fenn, minek következtében a színházi legendák és anekdoták szerint korábban egy-egy vérmesebb pályatárs inzultusként vágta kollégája fejéhez, bár lenne inkább belőle bérlet. o

Minden, ami átadható

Idén is számos kitüntetéssel gazdagodott az Opera intézményének és az opera műfajának képzeltbeli dicsőségcsarnoka. Március 15-e alkalmából a rivaldafényben tündöklő művészek és a háttérben fontos szálakat mozgatók munkáját is elismerték.

Filip Viktória

KÁLMÁNDY MIHÁLY | Fotó: Berecz Váler

„Álljunk meg egy percre, próbáljuk átélni a pillanatot” – figyelmeztetett Selmeczi György az *Opera Magazin* egy régebbi számában. Friss Kossuth-díjasként talán még megszívlelendőbbek a zeneszerző, karmester, rendező, a Kolozsvári Magyar Opera megbízott művészeti vezetőjének szavai.

Egyébként ebből a városból – egészen pontosan a kolozsvári Gh. Dima Zeneakadémiáról – indult Kálmándy Mihály énekesi karrierje is, aki szintén a legmagasabb magyar állami művészeti-kulturális kitüntetésben részesült. Briliáns baritonját a júniusi *Álarcosbál* előadásain hallhatjuk legközelebb. „Ahány új kihívás, ahány új tánc vagy koreográfia, annyiszor kell beállnunk (...) a sor végére. A tehetség ugyanis nem állapot, azt újból és újból bizonyítani kell. Magunknak és a közönségünknek” – olvashattuk korábban a

SELMECZI GYÖRGY | Fotó: Berecz Váler

Magazinban Pártay Lilla táncművész, koreográfus mondatait, aki a Magyar Érdemrend középkeresztje polgári tagozata kitüntetését kapta. „Mindenem a tánc, de nem minden a tánc. Addig faragom a táncosokat a saját »kőtömbjükből«, amíg a bennük lévő forma tökéletes nem lesz” – ezt már Dózsa Imre nyilatkozta lapunknak, aki a Magyar Érdemrend középkeresztje a csillaggal polgári tagozata kitüntetéssel gazdagodott. Ő a betanító balettmestere az év elején nagy sikerrel futott *Giselle*-nek is, amelyből május 20-án is láthatnak részleteket a *Messa di Gloria* és *Lidérc*ek című Puccini-művek között.

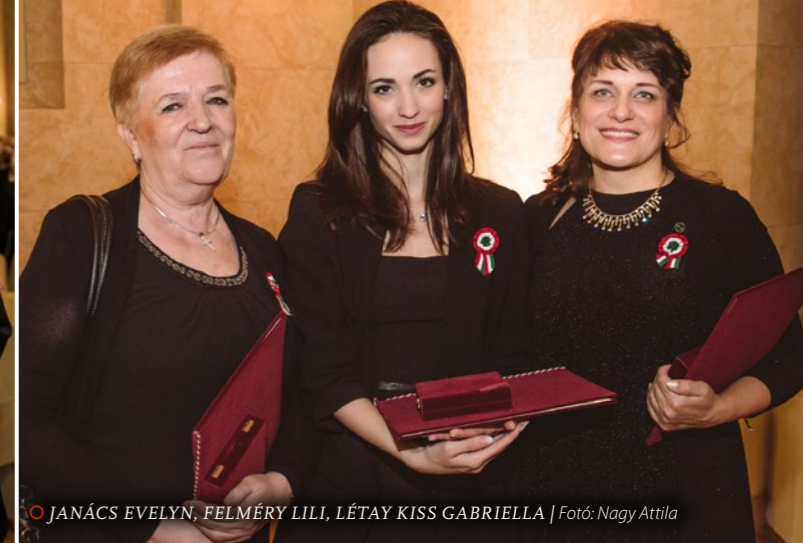
A táncművészek sorát folytatva, Harangozó Gyula-díjban részesült Felméry Lili magántáncos, akit egy térd sérülés tanított meg arra, hogy ha valami vár rá, annak nagyon örüljön, ami pedig nem sikerül, vagy elkerüli őt, azt el kell engedni. „Tudatosan próbálok az aktuális feladataimra koncentrálni és mindenben, mindenkor a jót keresni” – mondta.

DÓZSA IMRE | Fotó: Berecz Váler

SZABÓKI TÜNDE, BAKONYI MARCELL | Fotó: Nagy Attila

JANÁCS EVELYN, FELMÉRY LILI, LÉTAY KISS GABRIELLA | Fotó: Nagy Attila

Janács Evelyn szintén átvehette a Harangozó Gyula-díjat. A balettmester így vallott hivatásáról: „kemény munka áll mögöttem, de nem vagyok fáradt: amikor bemegyek a terembe és elkezdődik a próba, szinte kivirulok. Nem könnyű, de nagyon szép feladat átadni mindazt a tudást, amit táncművészként szereztem.” Nem csak a művészek munkáját díjazták: Döme István, az Opera nyugalmazott főügyelője Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozat kitüntetésben részesült, csakúgy mint

dr. Kovács István operaénekes. A művész uraknál maradván, kiemelkedő zenei előadó-művészi tevékenysége elismeréseként Liszt Ferenc-díjban részesült Hámori Máté karmester, míg Bakonyi Marcell operaénekes a Magyar Bronz Érdemkereszt polgári tagozat kitüntetését kapta.

A szopránoknak is bőven volt okuk az öröme: Bátor Erika Magyarország Kiváló Művésze, Rálik Szilvia Magyarország Érdemes Művésze elismerést, Szabóki Tünde a Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozata kitüntetését vehette

PÁRTAY LILLA | Fotó: Berecz Váler

át, Létay Kiss Gabriella pedig Liszt Ferenc-díjat kapott. A májusban a *Manon Lescaut* címszerepét alakító Létay Kisztól való az az idézet, amellyel valószínűleg sok más – legyen díjazott vagy (még) nem díjazott – énekes is egyetértene: „Számomra az éneklés sokkal több, mint egyszerűen egy munka – csodálatos, hogy azt úzhatem hivatásomként, amivel a szabadidőmben is a legszívesebben foglalkozom. Sokszor fárasztó, fájdalmaktól sem mentes, de mindenért kárpótol az, amikor érzem, hogy a közönség szereti azt, amit adni tudok nekik.”

DÖME ISTVÁN, BÁTORI ÉVA, RÁLIK SZILVIA, KOVÁCS ISTVÁN | Fotó: Csibi Szilvia

Látványossá tett hangok

Fotó: Berecz Valter

Fotó: Berecz Valter

Egy báli ruha esése, egy paróka súlya vagy egy erkélykorlát fogása – ezeknek az apróságoknak komoly szerepük lehet abban, hogy a nem látó közönség is teljes képet kaphasson az Opera előadásairól. Ennek az élménynek a megteremtése a cél a Mindenki Operája! – Segítség a látássérülteknek program keretében.

Verasztó Annamária

„Egy félbevágott citrom alját képzeljétek el...” – kezd egy csillár leírásába Bonecz Ervin, a Magyar Állami Operaház látássérültek számára akadálymentesített előadásainak szervezője és narrátora az Erkel Színház színpadán, a *Lammermoori Lucia* díszletében állva. Köré csoportosuló hallgatóságának tagjai néhány perccel korábban már megcsodálhatták és megtapinthatták a műben szereplő összes jelmezt, kezükbe vehették a kellékeket, most

pedig a színpadkép részletei, árkaók és félig takarásban lévő sejtelmes zugok elevenednek meg előttük, plasztikus hasonlatok segítségével.

Bonecz Ervin 2010 óta foglalkozik színházi akadálymentesítéssel. Többéves tapasztalattal a háta mögött fogalmazódott meg benne, hogy a prózai előadások vagy musicalek közönsége után a komolyzene iránt érdeklődő széles rétegnek is szeretne segíteni

abban, hogy maradéktalanul élvezhesenek egy-egy produkciót akkor is, ha látásukban korlátozottak.

„Az opera az én szívemhez is nagyon közel áll, annak idején a *Carmen* gyermekszereplője voltam – mondja a dalszínházzal való együttműködés kezdetéről Bonecz Ervin. – Megkerestem Ókovács Szilveszter főigazgató urat, akivel félszavakból is megértettük egymást. Három évvel ezelőtt, a *Hunyadi László* című operához kínáltunk először narrációt látássérülteknek. Az érdeklődés azóta is töretlen, folyamatosan nő a közönségünk. Célunk, hogy havonta egy előadás – adott esetben akár balett – akadálymentesített legyen, és igyekszünk a darabokat úgy összeválogatni, hogy mindenki megtalálja közöttük a kedvére valót. Az operairodalom

igazi csemegéit hallgathatják meg narrációval kiegészítve az érdeklődők.”

Egy-egy alkalmat körültekintő felkészülés előz meg: Bonecz Ervin és munkatársai a szövegkönyv, korábbi felvételek és aprólékos kutatás segítségével gyűjtenek össze minden információt az éppen játszott műről. Az előadások előtt kulisszabejárást tartanak, ahol neves művészek: Kozák Márta és Sánta Jolán operaénekesek, illetve Szirb György balettmester kalauzolják a látássérült nézőket az opera világában, Bonecz Ervin feladata pedig a díszlet és a jelmezek értelmező leírása. Miután pedig felgördül a függöny, az áriák alatt és közben tőle hallják fülmonitorton a nézők, mi zajlik a színpadon. A közelmúltban történt újítás, hogy a cselekmény részletezésén túl már úgynevezett páros narrációt is alkalmaznak: az eredeti nyelven játszott operák esetében Perák Zsófia tolmácsolásában hangzik el magyarul a szöveg.

„Fontos, hogy milyen szavakat, modern vagy patinás kifejezéseket használjunk, hiszen ily módon is próbáljuk a rendezői stílust átadni – avat be a műhelytitkokba a szervező. – Én

töreksem a kettős jelzők alkalmazására. A látássérült nézők között ugyanis vannak, akik születésüktől fogva vakok, míg mások később veszítették el látásukat. Az előbbi csoportnak tehát semmit nem fog jelenteni, ha azt mondom valamire, hogy »lila«. Ezért kell olyan plusz jelzőket emellé rendelni, amelyekkel mindkét célközönségnek tudok segíteni. Óriási a hangsúly az érthető hasonlatokon. Az a tapasztalatom, hogy mindig a legegyszerűbb a legjobb, és kell egyfajta bátorság is ahhoz, hogy merjük elmondani, amit látunk. Akkor maguktól jönnek azok a szavak, amelyek megfelelően tudják közvetíteni a vizuális elemeket.”

A közönség pedig pontosan érzékeli, és őszintén értékeli mindezt: „Zenetanár vagyok, de amikor elveszítettem a látásomat, évekig nem jártam előadásokra – meséli Simonné Horváth Emília. – Amikor egy hírlevélből értesültem a lehetőségről, első dolgom volt lecsapni ezekre a zenei rendezvényekre. Azóta ki nem hagynék egyet sem! Nekem, aki zenész vagyok, és többé-kevésbé ismerem az operák tartalmát, még így is nagyon sokat segít Ervin lényegre tapintó kommentárja és

tömör stílusa. Az előzetes színpadbejárással és a kettős narrációval pedig minden szempontból teljes az élmény.”

„Nekem, mielőtt ezekről a programokról olvastam volna, semmi közöm nem volt az operához – teszi hozzá Sági Dóra. – Szépnek tartottam, de nem értettem a szöveget, nem tudtam igazán értékelni. Tavaly óta járok rendszeresen ezekre az előadásokra, és rengeteget segítenek az értelmezésben a kulisszabejáráások: tudom, hogyan kell elképzelni egy ruhát, milyen színű, milyen hosszú, milyen az anyaga, hogyan mozoghat, vagy azt, hogy a díszlet hogyan helyezkedik el. Így amit hallok, el tudom helyezni a térben. Azt lehet mondani, hogy Ervinék szeretették meg velem az opera műfaját.”

„Még sohasem voltam narrált előadás, örülök, hogy rászántam magam – osztja meg velünk tapasztalatait Nagy Istvánné Zsuzsa. – A kulisszabejárást tartó művészek olyan természetesen és közvetlenül voltak, hogy minden szorongásom elmúlt. Az operát nagyvonalakban már ismertem és nagyon szeretem, de most egy egészen más képet kaptam róla. Teljesen el vagyok varázsolva!” ○

Fotó: Berecz Valter

Fotó: Berecz Valter

Popa Gergely hegedűművész, a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának egykori szólamvezetője, majd zenekari menedzsere 2018 második felében vette át a zenekari igazgatói posztot az Operában. A vezetői munka kihívásairól, a megoldandó feladatokról és a dalszínház zenekarának sajátos működéséről beszélgettünk.

Ur Máté

Zenekari művészként mi ösztönözte arra, hogy adminisztratív, szervezői és vezetői feladatokban keressen kihívást?

Egyfajta belső kényszert éreztem arra, hogy változtassak, hogy megtapasztaljam, bizonyos dolgokat valóban nem lehet-e másként csinálni. Szerencsésnek érzem magam, mert sok külföldi tapasztalatom van, látom, hogyan működnek zenei együttesek, mi lenne az ideális, de azt is, hogy mi az, ami ebből itthon megvalósítható. Azt hiszem, a jelenlegi feladatom is ebből áll, az Opera zenekari igazgatójaként az én asztalomon találkoznak az elképzelések és a valóság.

Koncertzenekarok esetében már van tapasztalata. Mennyiben sajátos a helyzet az Operában?

Amint a jelenleg futó beruházások megvalósulnak, vagyis véglegesedik az Eiffel Műhelyház és befejeződik az Andrásy úti Ybl-palota felújítása, arra kell berendezkednünk, hogy a több mint kétszáz fős zenekar valójában minimum három együttesként működjön párhuzamosan, és valósítson meg napi szinten magas színvonalú előadásokat. Ez óriási szervezést jelent, miközben arra kell törekedni, hogy a zenészek mindennapjai, a koncertek, a próbarendek, az egyéb szereplések a lehető

legkiszámíthatóbbak, tervezhetőbbek legyenek. Gondoljunk csak bele: itt nem arról van szó, hogy egy gondosan kimunkált próbafolyamat után a zenekar ad egy koncertet, hanem főként repertoárdarabokkal dolgozunk, arról nem is beszélve, hogy külön kell dolgozni a kórossal, az énekesekkel, a balettkarral, egyeztetni kell a műszakkal és a világosítást végző kollégákkal is. Ez türelmet és alkalmazkodást feltételez mindenki részéről. Mindemellett pedig meg kell találnunk azokat a középútnakat, amivel a fenntartói jogszabályrendszernek is maradéktalanul megfelelünk.

Hangszeres művészként mennyire érzi feladatának, hogy a szervezési teendőkön felül a művészi megvalósítás tekintetében is véleményt formáljon?

A megismert munkaköri leírásom valójában nagyon sokrétű, de rögtön az elején jeleztem a vezetőség felé, hogy nem szeretnék abba a hibába esni, hogy túl sok felelősségi kört kelljen lefednem. Egyszerűen, ha a kollégák megkérdezik, vagy a próbán és a hangversenyeken olyat hallok, ami kritikus, és érdemes rákérdezni, akkor megteszem, de alapvetően azt szeretném, ha én az adminisztratív oldalról támogathatnám az igényes művészi munka létrejöttét.

Az Opera zenekarának reputációját tekintve, az ironikus hangok hajlamosak az árokzenekar kifejezéssel élni. Helytálló ez a megállapítás?

Azért vagyok könnyű helyzetben, mert most már látom, hogy hogyan működik egy árok-, és hogyan egy koncertzenekar. Ez egy teljesen másik működési forma, amit hiba lenne vádként felróni. Az Operában gyorsabban kell a zenei anyagokat elsajátítani, azzal a tudattal, hogy a próbafolyamat talán soha nem fog eljutni arra a szintre, ahonnan egy koncertzenekar egyáltalán megkezdheti a munkát. A repertoár nagy és sokkal rövidebb idő áll rendelkezésre, hogy adott nívóra kerüljön egy produkció. Abból kell kiindulni, hogy az együttes tudja a darabot, a csiszolásra, bár folyamatos a törekvés, nem mindig marad kellő óraszám.

Milyen időtávra tervez egy menedzser?

Nagyon ritka és szerencsés helyzet az, ha egy vezetőnek – miután bizonyos irányelvek mentén, az elvárásokkal összefüggésben megvalósította az elképzeléseit – van lehetősége a működtetésre is. Az Opera a jelenlegi főigazgató ideje alatt valóban vett egy olyan új irányt, amivel a zenekari működés alapjai nem feltétlenül korrelálnak, és az elmúlt években is csak kisebb elmozdulások történtek, ugyanakkor az együttes jelentősen bővült, így sokat fiatalodott és játékmínősége rengeteget javult. Az Opera már nem az a hely, ahol estéről estére a megszokott rendben csak le kell játszani az előadást. A társulatnak jelenleg is heti több alkalommal van vidéki fellépése, természetes, hogy ehhez hozzá kell szokni. Emiatt gondolom azt, hogy jelentős változásokat, a kitűzött társulattal megvalósított és -erősítő célt tényleg csak lépésről lépésre, hosszabb idő alatt tudunk majd megvalósítani. ○

Szép sorjában

Az első pillanattól nyilvánvalóvá vált, hogy ez működik

Fotó: Rákossy Péter

Megnyílt. Tesztelés alatt, és nem az egész, de megnyitott. Az Eiffel Műhelyház április 5-én tartotta első előadását, 14-én első premierjét, és június közepéig próbaüzem alatt várja az érdeklődőket. A mérföldkő kapcsán a minden részletek tudóját, az Opera beruházó építészt, Józsa Ankát kérdeztük. Mona Dániel

Elindultak az előadások Kőbányán, de a komplexumnak csak egy része látogatható. Mi jellemzi a jelenlegi helyzetet, és meddig tart?

Április 5-én elindítottuk az Eiffel Műhelyház próbaüzemét: az épület első harmadának nagyjából felét vettük tesztüzem alá. Ebben benne van a Bánffy-terem, a hozzá tartozó

szólistaöltözők, a csoportos öltözők fele, a Mozdonycsarnok és a ruhatár. A próbaüzem június 15-ig tart. Ezt követően visszaadjuk a munkaterületet a Strabagnak. Fontos hangsúlyozni, hogy ez az állapot nem egyenlő a vég-ső használatbavétellel. A próba- vagy tesztüzem alatti előadások kapcsán (ami olyan, mintha egy hosszú rendezvénysorozatot tartanánk) egyeztetünk a katasztrófavédelemmel, és teljesítettük az általuk szabott szigorú feltételeket.

Elvitathatatlan érdeme van az Opera munkatársainak abban, hogy most játszóképes az Eiffel. Mit vittek ők véghez pontosan?

Nagyjából két hét alatt raktuk össze az egész színházat. Nem túlzás, hogy az Opera műhelyei és munkatársai tolták be a célegyenesbe ezt a projektet, amin még a patinás kivitelezőóriás, a Strabag munkatársai is elcsodálkoztak. Valóban lehetetlen vállalkozásnak tűnt, de sikerült. A tartószerkezeten, gépészeti és elektromos szereléseken kívül mindent mi bonyolítottunk le. Egy szerkezetkész dobozt kaptunk, amit mi töltöttük meg élettel, hogy színház legyen belőle. A Bánffy-terem akusztikus burkolatait az Opera asztalosműhelye és festőműterme gyártotta le, sőt, az ideiglenes színpadpadló, valamint a zenekari árok dobogózása, korlátozása – amit a lakatosműhely és a díszlettár kivitelezett –, és minden más is házon belül készült. A lelátót béreljük addig, amíg megérkezik a végleges változat.

Mennyire tekinthető véglegesnek mindaz, amit a megnyitott területen a közönség jelenleg láthat?

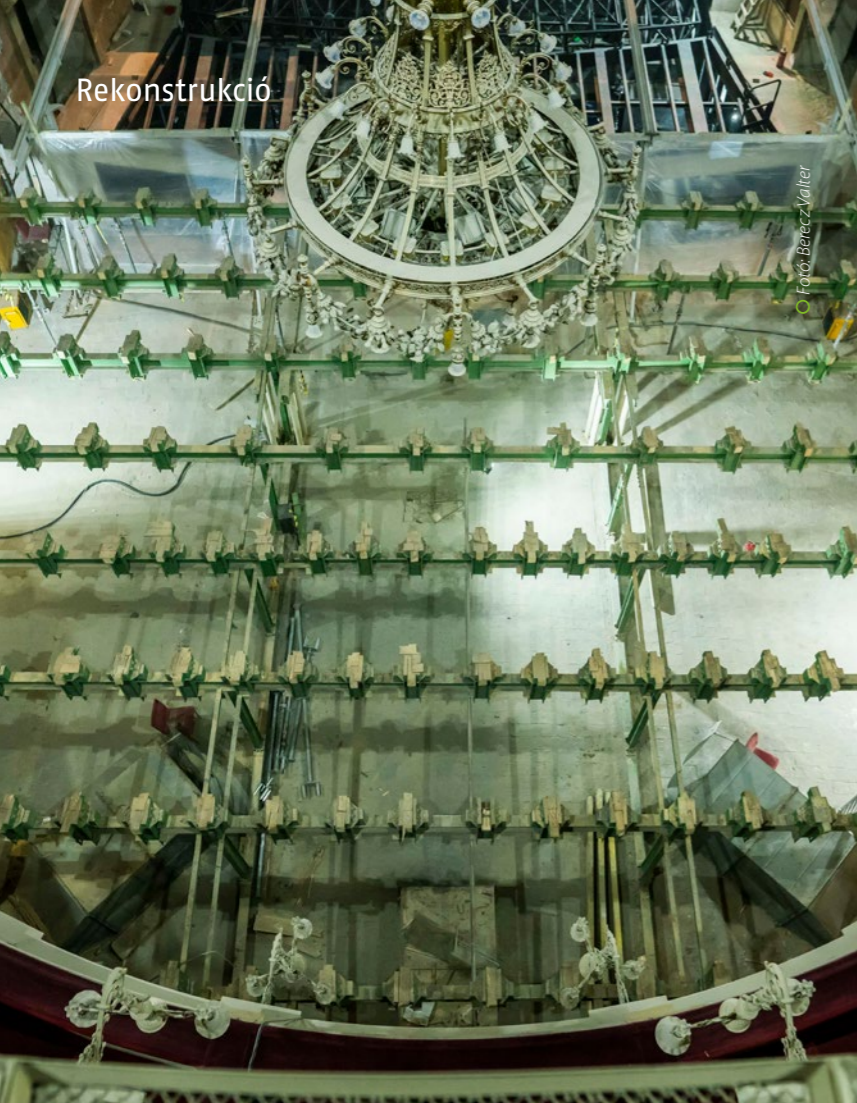
Nagyjából minden a próbaüzem idejére, ideiglenesen került az Eiffelbe. Ennek ellenére nagyon hasznos ez az időszak, mert ahogy elkezdtük belakni az épületet, előjöttek az esetleges hibák vagy módosításra szoruló részletek. A Bánffy-terembe béreltünk egy nézőteret, bedobogóztuk a zenekari árkot, ami falburkolatot is kapott. Vettünk függőnymozgató szerkezetet, így van előfüggönyünk. A turnéra készült és az Operaházból leszerelt színpadtechnikákkal a világítás és a hangtár segítségével nagyjából teljes színházat alkottunk. Bár egyelőre csak a földszintről lehet tölteni a nézőteret, májusban megérkezik az összes, Bánffy-teremhez tartozó ajtó és az emeletre lépés feltételül szolgáló

üvegkorlát, onnantól pedig két irányból, fentről és lentől is elérhető lesz a nézőtér, ami a menekülési útvonalak miatt is fontos.

A Mozdonycsarnokban (és az öltözőkben) szintén átmeneti berendezést találunk, ami az Operaház Gondnokság és Létesítményüzemeltetés szorgos munkájának köszönhető, de folyamatban van a végleges bútorbeszerzés. A belsőépítész által kitalált koncepció hasonló a mostani állapothoz, de épp az apró részletek teszik majd igazán harmonikussá ezt a teret. Az étkezőkocsi előtti leülős rész is akkor nyeri majd el végleges alakját, amikor elkészül a szerelvény. Kívülről már kezd alakulni a kocsi, hiszen már lecsiszolták és bepácolták az eredeti teakfa burkolatot, a festőműteremben pedig elkészítették a belső

Fotó: Berecz Valter

Fotó: Berecz Valter

architektúrára szánt mintafelületet is. A mindenre képes Lakatosműhely gyártott továbbá egy ideiglenes információs pultot, ami akár véglegesen is ott maradhat a csarnokban, ősztől pedig a jegyek átvétele is lehetséges lesz az Eiffelben.

Párhuzamosan folynak az előadások és a további munkálatok. Hogy lehet ezt a kettőt összehangolni?

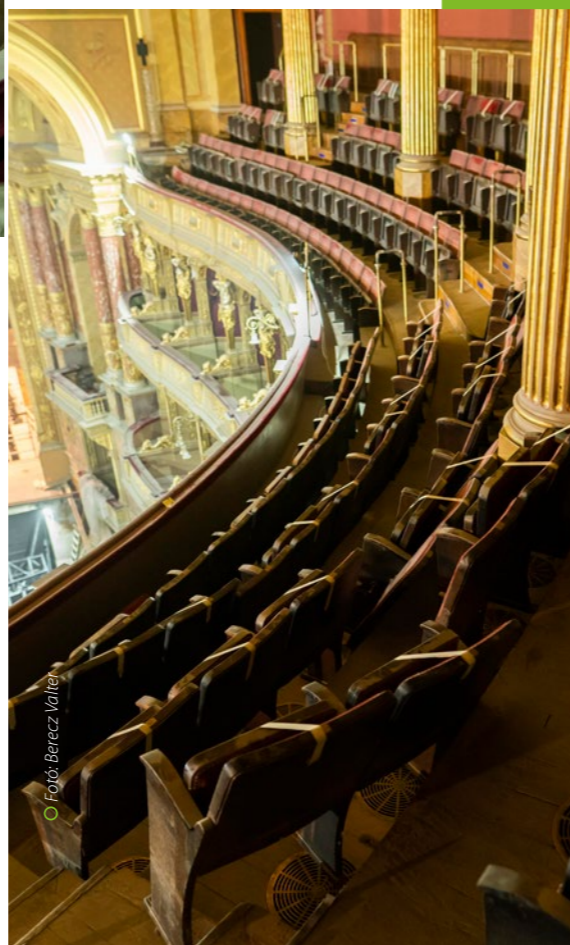
Ez egy kényes együttélés a Strabaggal: folyamatosan, naponta egyeztetünk arról, hogy mikor tudnak bemenni, amikor mi nem próbálunk vagy nincs előadás. Nemrég azt mondta a Strabag projektvezetője, hogy lassan az összes alkalmazottjának a mi művészeink

beosztása a kezdőlapja... Az épület hátsó felében a próbaüzem alatt is folyik a munka. Készül a sprinkler gépház, vagyis az oltórendszer, a fejeket már a csarnok nagy részében beszerelték, és hamarosan a nagy víztartályok is a helyükre kerülnek. Alakul a tűzoltó-felvonuláshoz szükséges két út is. A Bánffy-teremmel szemben található, a Mozdonycsarnoktól egyelőre leválasztott két nagyterem szerkezetkész állapotban van. Leginkább anyagraktárnak használják ezeket a területeket, de elkészült az aljzatbeton, most pedig gépészeti szerelések folynak. Ha június 15. után visszaadjuk a területet, akkor a tervek szerint késő ősszel meg tudjuk tartani a csarnok hivatalos megnyitóját, valamint véglegesítjük a C- (jelmezraktár

és műhelyek) és D-épületet (üzemeltetés). A B-épület, vagyis a Radnai állomás és a parkrendezés egy későbbi ütemben készül el, várhatóan jövő év végéig.

Az Opera munkatársai fokozatosan birtokba veszik az Eiffelt. Érkeztek már a helyszínről vonatkozó vélemények a kollégáktól?

Az Opera részéről már egy állandó gondnok és egy kisebb üzemeltető csapat kitelepült, hogy folyamatos jelenlétet biztosítsunk, tehát igen, kezdjük belakni az épületet. Eddig csupa pozitív visszajelzést kaptunk, mindenki szeret ott lenni. Természetesen a színháztermi akusztika még nem teljes, azzal kapcsolatban még felmerülnek kritikák és hiányosságok, de mint tér és helyszín nagyon kedvelté vált. A megközelítést persze még szokni kell...

Fotó: Berecz Valter

És neked milyen érzés volt ennyi tervezés és bejárás után először vendégként lépni a Műhelyházba?

Óriási élmény! Hatalmas hajrá volt az április 5-e előtti két hét, de megérte: az Eiffelbe szánt produciók tökéletesen odapasszolnak. Az első pillanattól nyilvánvalóvá vált, hogy ez működik, hogy ez így tökéletes, ahogy van. Nagyon jó a színpad és a nézőtér aránya, a hasonló nézőtérrel rendelkező színházak közül egyiknek sincs ekkora színpada és jól működik a zenekari árok is. Félttem, hogy zavaróan meredek lesz a nézőtér, de szerencsére mindenhol jó a rálátás a színpadra. Amikor először beültünk, mindenki örült, hogy végre megnyitottunk, de öt perc után már olyan volt, mintha évek óta ismernék és használnánk ezt a termet – ez a miénk.

Ne feledkezzünk meg a másik győgyuló játszóhelyről se: mi újság az Andrassy úton?

Az Operaházban a színpadtechnika nagyon jó tempóban halad, hamarosan felkerül a süllyedők szerkezetére az ideiglenes padozat, mert a teljes új acélszerkezet bent van, mind a felső-, mind az alsógépeszettel. Ami ezen a fronton hátravan még, az a fűtés kialakítása, a falak festése és a világítási karzatok javítása. Ezek után tudják majd beállítani a végleges szinteket, és a végleges színpadpadlót is ekkor lehet feltenni, akárcsak a végső beüzemelés elvégzése. A homlokzaton a jó időnek köszönhetően újraindultak a munkálatok. Itt komoly feladat a szín kiválasztása, a főhomlokzati loggia kerámiamedáljainak javítása, rögzítése, a

boltívek aranyozása és a díszítőfestés restaurálása.

Végül egy újra és újra visszatérő kérdés: mikor nyit meg az Operaház?

Az Opera tartja magát ahhoz, hogy 2020 őszén elindítja az üzemeltetést – akár próbaüzemről lesz szó, akár teljes értékű játszásról. A tervek szerint minden elkészülne jövő őszre, ami az előadások lebonyolításához szükséges (auditórium, öltözők, üzemi részek), a restaurálást igénylő vagy új funkciójú területek pedig ütemezetten, a következő néhány évben kerülnének átadásra. Bízunk benne, hogy ez a konstrukció megvalósítható, és bő egy év múlva visszakaphatjuk az Operaházunkat. ◊

4 ÉV SZÜNET UTÁN...

Fizessen elő, és Öné lehet egy exkluzív hétvége két főre

az **Andrassy Rezidencia Wine and Spa****** hotelben, 7 soros Tokaj kóstolóval, VinoSense Spa használattal!

Sorsolás: 2019. május 22.

Előfizetőink minden hétköznap **AJÁNDÉK MAGAZINT** találnak a lapban!

Részletek: www.magynemzet.hu/elofizetes • (06-1) 920-6979

Magyar Nemzet

Amikor a fekete-fehér fotók színessé válnak

○ KENESÉY JUDIT | Fotó: Csibi Szilvia

Vannak rendezések, melyek a hagyományostól eltérő, újszerű, olykor kicsit bonyolultabb vagy elvontabb megközelítésben mutatnak be egy művet. Vannak, akiket ez lázba hoz, és vannak, akik inkább idegenkednek tőle. Az Opera új ismertető sorozata, a *Kódfejtő* mindenki számára elérhető módon, az opera műfajának színházi oldalára koncentrálna ad fogódzót ezekhez a produciókhoz.

Belinszky Anna

Az idei évadban *A Nyugat lánya*, a *Gioconda*, a *Bohémélet 2.0*, a *Porgy és Bess*, a *Carmen*, a *Nabucco*, az *Olasz nő Algírban* és a *Traviata* mind olyan darabok, amelyek előtt érdemes volt vagy érdemes lesz a megszokottnál kicsit korábban érkezni az Erkel Színházba, azon belül is a Bernáth Büfébe. Az előadások előtt harminc perccel itt várják a közönség legérdeklődőbb tagjait a fő kódfejtők, vagyis a dramaturgok – Kenesey Judit, Orbán Eszter és Mátrai Diána –, akik a rendezéseket kívülről-belülről ismerve,

izgalmas részletekbe avatják be a nézőket. „Szeretnénk, ha senki nem érezné úgy, hogy bizonyos titkoknak vagy kódoknak nincs birtokában, és ezért kimarad valami jóból” – fogalmaz Kenesey Judit. „Abban segítjük a nézőket, hogy kicsit más perspektívából figyeljék az előadást, és nyitottabban üljenek be a nézőterre.”

Senkinek nem kell azonban attól tartania, hogy a dramaturgok spoilerézzenek, vagy olyan titkot árulnának el előre, amellyel egy katartikus felismeréstől foszthatják meg a befogadókat. Sokkal inkább arra törekednek, hogy olyan kulcsokat adjanak az érdeklődők kezébe, amelyek birtokában ők maguk válhatnak az előadások kódfejtőivé és ők maguk alkothatják meg – a rendezéseket mélyebben megértve – a számukra érvényes olvasatokat.

Sokakban felmerülhet a kérdés, hogy mitől modern egy rendezés. Vajon

○ ORBÁN ESZTER | Fotó: Csibi Szilvia

modern lesz-e önmagában attól, ha újszerű a díszlet? És lehetséges-e korabeli kosztümökkel is modern előadást teremteni? Orbán Eszter szerint „a modern rendezések kiindulópontja, hogy az alkotók komolyan megvizsgálják, mit mond a mának egy adott darab, és hogyan lehet ezt lefordítani úgy, hogy közelebb kerüljön hozzánk. Ez nem feltétlenül jelenti azt, hogy meg kell változtatni a környezetet. Ugyanakkor sokszor épp ez jelzi, hogy a történet egy teljesen más korszakba helyezve is abszolút létező problémákat mutat meg.” „A rendezők is úgy kezdik a munkát – teszi hozzá Kenesey Judit –, hogy tanulmányozzák, milyen társadalmi, emberi problémát feszegetett egy mű a maga korában, és ahhoz próbálnak formát és csatornát találni, hogy ezt az üzenetet a mai ember számára, ma is releváns módon tudják tolmácsolni. Kicsit olyan ez, mint amikor a fekete-fehér fotók színessé válnak, és máris magunkhoz közelinek

érezzük őket, nem egy letűnt kor dagerrotípiájának.”

A Kódfejtő programok látogatói joggal számíthatnak rá, hogy a dramaturgok közvetítésével olyan

információkhoz jutnak, amelyek birtokában bennfentesként élvezhetik az előadást. „Van, hogy be lehet mutatni azt – hoz egy példát Orbán Eszter –, hogy egy gondolat miként befolyásolja az adott előadás térszervezését, egy szereplő helyét a színházon és a színpadon belül. Ugyanígy a díszlet jelentéseire is rávilágíthatunk, hogy a nézők észrevegyék, milyen üzenete lehet például a színpadi forgó használatának, vagy annak, ha a tér elrendezése látványosan megváltozik.”

Ahogy a dramaturgok elárulták, az eddigi Kódfejtők tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a közönségben van igény arra, hogy többet tudjanak egy aktuális rendezés háttéréről. A Bernáth Büfé pedig épp azért ideális helyszín, mert egy pohár pezsgőt iszogatva vagy egy szendvicset elfogyasztva azok is belehallgathatnak az előadásokba, akik korábban nem értesültek róla. A 15–20 perces rendezvényeken való részvétel nincs regisztrációhoz kötve, a Kódfejtőkre szeretettel várják mindazokat, akik kíváncsiak rá, milyen érzés beavatottként járni az Operába. ○

○ MÁTRAI DIÁNA | Fotó: Rákossy Péter

Mindig ” a megoldást keresem

Szokták mondani, hogy az opera költséges műfaj. Akik ezt állítják, elsősorban az énekesekre, a zenészekre, a táncosokra gondolnak, meg kosztümökre, díszletekre. Hogy valójában mennyi mindenre kell figyelni, mennyi kiadás, mennyi bevétel van, azt egészen pontosan tudja Dér Orsolya, hiszen ő az intézmény gazdasági igazgatója.

Szabó Z. Levente

© DÉR ORSOLYA GAZDASÁGI IGAZGÁTO / Foto: Nagy Attila

Mit árulnak el a számok az Operáról?

Először talán azt, hogy 1200 közalkalmazott és munkavállaló kifizetését intézzük, és akkor még nem beszéltünk azokról, akik vállalkozási szerződéssel állnak kapcsolatban velünk. Ez már önmagában is nagy szám. A művészekén túl ott a műszaki személyzet is, és a változásokat is le kell követnünk. Hogy csak egy példát említsék: korábban egy cég látta el a nézőtéri szolgáltatásokat – többek között a jegyek ellenőrzését, a helyek megmutatását –, most megbízási szerződéssel foglalkoztatunk ezen a területen munkatársakat. De arról is beszélhetek, hogy 2018-ban 15 ezer fölött volt a banki tételek száma, ebben benne van a kifizetések és a beérkező összegek könyvelése. 12 ezer szállítói számlát kellett feldolgozunk, és 4 ezret állítottunk ki mi. Talán egy történet pontosabban megvilágítja a munka nagyságát azok számára, akik nem foglalkoznak napi szinten könyveléssel: amikor azokkal beszélgetünk, akik szeretnének itt dolgozni, mindig megkérdezzük, mennyi számlát szoktak általában kiállítani – és a válasz gyakran száz alatti. Amikor megpróbáljuk megtudni, hogy ez napi, heti, vagy havi szinten értendő, akkor volt már olyan eset, hogy kiderült, évente kerül sor százas nagyságrendű számlakiállításra annál a cégnél, vagy intézménynél, ahol a pályázó dolgozik. Gondolom, így már mindenki pontos képet tud alkotni arról, hogy milyen felelősség és teher van a csapatunkon, a közvetlen kollégáimon, azaz a számvitelen, a pénzügyön, az irattárban és az iktatóban dolgozókon.

○ PÉNZÜGYI OSZTÁLY - MÁTRAI KRISZTINA, ORGOVÁN KATALIN, LIPPAI GABRIELLA, KOVÁCS-SIPEKI RITA, MEZŐ KATALIN, ZAJACZ ILONA, HERCZEGNÉ KOVÁCS KRISZTINA, PAPP KISS KATALIN, EGRI KATALIN, ERDŐDI ANNAMÁRIA, SZABÓ ALEXANDRA
Foto: Nagy Attila

A szokásos ügyeken túl most még az Opera korszerűsítése is zajlik. Ez is plusz teherrel jár?

Természetesen a könyvelésben ezek a tételek is megjelennek, de a rekonstrukció a napi munkát alapvetően nem befolyásolja.

A gazdasági vezetőnek van-e beleszólása az egyes produkciók költségébe, akár csak olyan szinten is, hogy „eddig ér a takarónk”, ennél ne nyújtózkodjunk tovább?

Ott vagyok számos vezetői értekezleten, nagyjából mindenről tudunk, mindennel kalkulálhatok, hozzá is tehetem a magam meglátását, de a művészi munkába nem kell és nem is akarok beleszólni. Ezt kiválóan elvégzik az erre illetékesek. Természetesen annyiban tudunk segítséget nyújtani, hogy pontosan kövessük rövid és hosszú távon is, hogy anyagi végeredményre lecsupaszítva, melyik volt a legsikeresebb produkciónk.

Ez a könyvelésben tisztán látszik az azokhoz rendelt kódszám alapján. De az igazi kihívás az, amikor váratlan helyzeteket kell minél gyorsabban, hatékonyabban, rugalmasabban megoldani.

Mondana példát a nyereségesre és a váratlan helyzetekre is?

A *Hófehérke és a 7 törpe* hozta eddig a legnagyobb nyereséget. Ami a kérdés második felét illeti, ott előfordulnak olyan esetek, amelyeket szerintem bárki átélhetett már munkavállalóként. Például olyan szituáció adódik, hogy valaki sírva keres meg minket, mert az adott pillanatban olyan helyzetben van, ami miatt szeretné, ha nem a szokásos ütemben jutna az éppen esedékes kifizetéshez, hanem minél hamarabb. Természetesen a kezünket számos jogszabály köti, de én mindig a megoldást keresem. Az alapvető hozzáállás nálunk az,

GAZGASÁGI IGAZGATÓSÁG - KÓSÁNÉ KURUCZ VIKTÓRIA,
DÉR ORSOLYA, TÓTHNÉ POGRÁNYI KRISZTINA | Fotó: Nagy Attila

ILLETMÉNY GAZDÁLKODÁSI OSZTÁLY - SÁRI GÁBOR,
GULYÁS EDIT, SZÁRAZ ALEXANDRA, HUSZTIK BALÁZS,
CSERMÁK ANDREA, PROSSZAMMER ÁGNES,
HALÁSNÉ SZMOLA ERIKA, CSÍK MÓNICA
Fotó: Nagy Attila

hogy igyekszünk a problémát orvosolni, és nem arra hivatkozni, hogy valamit miért nem tehetünk meg. Volt már olyan is, amikor azt mondták, hogy egy bizonyos lámpára azonnal szükség van, mert ha nincs, pontosabban a fedezete nem kerül bele a költségvetésbe, akkor nincs díszlet se. Sorolhatnám még hosszasan, de már csak egyet említek, mert erre talán kevesebben gondolnak. Ez a turnékkal van összefüggésben. Nekünk arra is figyelni kell, hogy milyen szállítási- és vámszabályok, költségek vannak. Akadt olyan hely, ahová például csak úgy mehettünk, hogy előtte az összes vonós hangszert bevizsgáltattuk, és előfordult már az is, hogy a húrokat ki kellett cserélni egy-egy hangszereken, mert adott országba a fém- és bélhúrok közül csak az egyiket engedik be, a másikat nem.

Mi a helyzet a más helyszínekkel, például a Müpával vagy a nyári szabadtéri színpadokkal közösen szervezett operaprodukciónkkal?

Vannak saját előadásaink és vannak a befogadott rendezvények. Illetve léteznek azok, amelyeket említett, és ezek nálunk az úgynevezett „különleges események” dobozba kerülnek.

Magánemberként is kedveli a műfajt?

Természetesen nem csak a számokat látom, hiszen rendszeresen megnézem az előadásokat is, persze nem szakértőként, hanem egyszerű nézőként, és így, bizonyos értelemben csupán látogatóként is nagyon szeretem az Operát.

Az életrajzában olvasható, hogy egészen más területről érkezett

ide, hiszen korábban – szakmailag ugyan hasonló munkakörben – a büntetés-végrehajtásnál dolgozott.

Igen, és az a munka is nagyon sok hasznos tapasztalattal, valamint néhány elgondolkodtató, megrázó élménnyel járt. Meggyőződésem, hogy bizony jó lenne, ha a fiatalok, iskolások is belelátnának abba a világba. Azt hiszem, sokak élete megváltozna, ha tisztában lennének a meggondolatlan tettek lehetséges következményeivel. A tanulmányok mellett erre is kellene időt szánni – de természetesen arra is, hogy minél többször részesedjenek mostani munkahelyem produkciónkból. Itt fantasztikus, pozitív élményeket kaphatnak, és szintén sokat tanulhatnak abból, ha eljönnek nézőként az Operába. ◦

SZÁMVITELI OSZTÁLY - FODORNÉ SZABÓ TÜNDE, MOLDOVÁN ILDIKÓ,
APKÓ MÁRIA, SZATMÁRI KATA, KISNÉ SZÉLES ENIKŐ,
KOVÁCS LÁSZLÓNÉ PANNIKA, TAKÁCSNÉ KÖKÉNY ERIKA, SZABÓ NIKOLETT,
EGYÉD ANIKÓ, SIMONNÉ GEBRI KLÁRA | Fotó: Nagy Attila

KÖZPONTI IRATTÁR - NAGY GÉZA, HAJNÓCZI ILDIKÓ, SZILÁGYI SZILVIA,
DR. VARGA ÉVA, OLÁH-KAPECSCSKA JUDIT | Fotó: Nagy Attila

16
JÚNIUS

BARTOK PLUSZ
OPERA
FESZTIVÁL
MISKOLC

EÖTVÖS PÉTER: Az Aranysárkány

magyarországi bemutató

Librettó: Roland Schimmelpfennig, a szerző azonos című színdarabja alapján

Szólísták: Andrew Mackenzie-Wicks
Einat Aronstein
Meláth Andrea
Mikecz Kornél
Daniel Norman

Közreműködik: Israel Contemporary Players
Karmester: Nagy Zsolt

Rendező: Bruno Berger-Gorski

A régmúlt utazásai

Az előző számban megjelent, az Opera társulatának két világháború közötti vendégszerepléseit felelevenítő cikkünk Oláh Gusztávval ért véget. Folytatódjon innen a történet, hiszen az ő díszlete adta a háttérét annak a produkciónak, ami a legnagyobb sikert aratta külföldön ebben az időszakban, és nem is akárhol: a milánói Scalában.

Filip Viktória

○ JELENET A LÁNG ELSŐ FELVONÁSÁBÓL A MILÁNÓI SCALA FOTÓJÁN, 1940
Forrás: Operaház Emlékgyűjteménye

Ottorino Respighi *A láng* című operája egy évvel az ősbemutató után Budapesten is színré került 1935-ben. „A legelőkelőbb esztétikai szellem nyilatkozott meg ennek a színpadi beállításnak minden részletében, a nagy tömegjelenetek dekoratív pompájában és nagyvonalú mozgalmasságában csakúgy, mint az egyes magán-szereplők színészi tehetségét kiválóan kamatoztató, sőt felfokozó drámai instrukciókban” – írta Tóth Aladár a *Pesti Napló*-ban megjelent kritikájában. Az előadás különlegessége, hogy Oláh Gusztáv nem csak a díszletekért,

hanem a jelmezekért és a rendezésért is felelt. Valószínűleg ez a rendkívüli teljesítmény is hozzájárult ahhoz, hogy 1936-tól már főrendezőként tevékenykedhetett a dalszínházban.

Radnai Miklós, az akkori főigazgató azonban más művészeket is helyzetbe hozott: óriási lépés volt, hogy a húszas évek karmestervásárait egy, a világ színpadain már bizonyított dirigens megnyerésével tudta orvosolni. Arturo Toscanini tanítványa, Sergio Failoni 1928-ban szerződött Budapestre, és ő vezényelte *A láng* magyarországi be-

mutatóját is, amelyről Fodor Gyula, az *Esti Kurír* publicistája így írt: „A zenekar, élén Failonival nem marad mögötte a Scala vagy a római Operaház zenekarának. Elénk varázsolja a partitúra minden színét, sóhaját, fergeteges zúgását, zengését.”

E mondat igazságát a társulat már 1938-ban Firenzében a Maggio Musicale-n is bizonyíthatta Respighi operájával, és persze Bartók *Kékszakállújával*. A siker még átütőbb volt, amikor 1940. január 12-én az operajátszás egyik fellegvárában, a milánói Scalában is elhangzott *A láng* Failoni irányításával, Oláh Gusztáv intenciói szerint: „Mélységesen átértzett, meggyőződéses elismerés váltotta ki a minden felvonás végén felzúgó egyhangú és tartós tapsvihart. (...) A példásan összeforrott, nagyhatású előadás semmit sem mellőzött sem hangok, sem színpadi és festői beállítás terén, avégből, hogy

a lehető legszebb eredményeket tudja felmutatni” – tette közzé az *Il Sole*.

Utazás tekintetében az opera- és balettársulat mögött nem maradt el az ország első, rendszeres koncerttevékenységet folytató, Erkel Ferenc-alapította hangszeregyüttese, a Budapesti Filharmoniai Társaság Zenekara sem. Sőt, valójában ők voltak azok, akik legelőször felkerekedtek. Az első külföldi szereplésükre ugyanis már 1915-ben sor került a bécsi Konzerthausban. Kerner István vezényletével Beethoven, Goldmark, Richard Strauss és Brahms művei hangzottak el. A zenekar hazai és külföldi turnéi az 1920-as évektől, Dohnányi Ernő elnök-karnagy vezetése alatt váltak rendszeressé.

○ WALTER RÓZSI A MILÁNÓI SCALA ÖLTÖZŐJÉBÉN, 1940
Forrás: Operaház Emlékgyűjteménye

Ahogy előző írásunkban részletesen beszámoltunk róla, 1929-ben Nürnbergben léptek fel. 1933 nyarán Szegeden, a Dóm téren adtak magyar műsort, amit javarészt Dohnányi, és egy szám (*Nyári este*) erejéig Kodály vezényelt. A művészek később ismét a határ felé vették az irányt: 1936-ban Rómában, az Augusteóban Giovanni Salviucci, Respighi, Beethoven és Wagner műveit játszották. Az est karmestere ezúttal is Dohnányi Ernő volt, aki saját darabját, a *Szimfonikus percek*et is műsorra tűzte.

A második világháború azonban ezt a fajta lendületet is megtörte, és a negyvenes évek végén kialakuló kommunista önkényuralom is számos, áthatolhatatlan akadályt gördített a nemzetközi kapcsolatok építése és

ápolása elé. Az ötvenes évek végén indult el újra az áramlás – elsősorban külföldi énekes sztárok itthoni, néhány estés, és Lamberto Gardelli olasz karmester rendszeres fellépéseivel. A hetvenes-nyolcvanas évektől inkább az egyszemélyes, külföldi sikerek jellemzőek, többek között Sass Sylviaé, Marton Éváé, Polgár Lászlóé, Gregor Józsefé, a kilencvenes években Rost Andreáé, Lukács Gyöngyié, Sümegei Eszteré, Miklósa Erikáé. Az egész társulatot érintő turnék fonalát a kilencvenes évek végétől vette fel újra az Opera vezetése, ekkor kezdődtek el a rendszeres utazások, amik a Távol-Kelet felé vezettek. A többi pedig már napjaink történelme... ○

(A cikkekhez nyújtott segítségért köszönet illeti Wellmann Nórát, az Operaház Emléktárának muzeológusát, és Iványi Jozsefát, az Operaház Archivumvezetőjét.)

Valamikor az Északiban

CSOPORTKÉP AZ M62-ESSEL AZ ÉSZAKI JÁRMŰJAVÍTÓBAN, 1977
(SZEDRESI FERENC JOBBRÓL A MÁSODIK)

Nem is gondolnánk, mennyi összefüggést lehet találni a MÁV egykori Északi Járműjavítója és az Opera között, a jelenlegi kapcsolódási ponton, azaz az Eiffel Műhelyházon túl is. Pedig ennek a két, több ezer ember életét és munkáját meghatározó intézménynek van közös halmaza.

Filip Viktória

De mi köze a dízelmozdonyoknak a *Bánk bán*hoz? Például az, hogy mindkettőhöz erős, a kalapácsot és a csavarhúzózt jól forgató mesteremberek kellenek: az egyiknél a tizenhat hengeres motor javításához, a másiknál a díszletelemek cipeléséhez és összerakásához. Ilyen összetett feladatokat látott el Szedresi Ferenc is. A jelenleg univerzális munkagépek javításával foglalkozó, vasutas famíliából származó magánvállalkozó a nyolcvanas évek elején minden nap 6.45 és 15.30 között

dízel motorszerelőként dolgozott az Északi Járműjavítóban, este hattól tízig pedig díszítómunkásként az Operaházban hozta-vitte, rakta össze a díszletelemeket – de néha a reflektorfényt sem kerülhette el. „Emlékszem, amikor a Bánk bán ment – amiben Pitti Katalin is énekelt –, az egyik illetékes, akinek a háttérét alkotó négy, gurulós oszlop egyikét kellett volna tolnia, nem jelent meg, így nekem kellett beugranom. Amilyen könnyűnek látszott a feladat, olyan nehéz volt megmozdítani az

oszlopot. Sajnos olyan is előfordult, hogy beragadt az egyik csapágó, amit az előadás közben kellett helyrekapálni. Kapott is érte fejmosást a csapat, hogy nem derült ki előbb a hiba!” – meséli Szedresi Ferenc, akinek nem ezek voltak az első pillanatai a dalszínházban. „1965-ben a Sziget utcai Radnóti Általános Iskolából az énektanárnak, Bukta tanár úr próbaéneklésre vitt nyolc-tíz diákot az Operaházba, köztük engem is. Sikeresen abszolváltam a felvételt és az *Aidába* álltam be, több társammal együtt. A próbafolyamat során viszont lemorzsolódtam, így csak a főpróbáig ívelt az énekesi karrierem. A zenével való kapcsolatomban azonban megmaradt, a feleségemmel, Mártival rendszeresen jártunk az Andrássy úti Ybl-palotába és az Erkel Színházba is. Legutóbb a *Billy Elliot* – a *Musical* című produkciót néztük meg.”

Kedves nejemnek köszönheti a díszítői másodállást is: „Márti akkoriban a hűvösvölgyi SZOT Munkavédelmi Tudományos Kutató Intézetben dolgozott, ő szerezte ezt a munkát. Az Operaház alatti, tizenkét emeletnyi mélységű, teherlifttel megközelíthető raktárból és a külső, Hajós utcai raktárból kellett előhozni a díszletelemeket. Sokszor az utcán át vitt az út, ami nem volt mindig egyszerű: egyszer egy több méter hosszú parapetlapot cipeltünk, amikor feltámadt a szél, és majdnem kifújta a kezünkéből. A nehézségek ellenére szerettem itt dolgozni, mert jó volt a hangulat, és minden előadás után megkaptuk a fizetésünket, ami 200 forintot tett ki esténként. Ez abban az időben nagyon jó jövedelemnek számított. Összehasonlításképp az Északiban a kezdő, havi fizetés 1260 forint volt” – emlékszik a régi időkre Ferenc.

És ha már átkanyarodtunk Kőbányára, ezzel kapcsolatban is felelevenedik néhány régi pillanat. „A hatalmas csarnokban több csoport dolgozott: 12 osztályon a dízel-, 10 osztályon a villamos mozdonyokat javították. Egy óriási tolópadon érkezett a »beteg« vonat, amit a folyamat során szétszedtek és a különböző részeit különböző osztályokon hozták rendbe. Voltak itt kárpitások, alkatrészjavítók, vezérműfeldéljavítók, csapágógyazók, tömítésvágók is. Tizennégy éves voltam, amikor inasként elkezdtem a pályafutásomat, és összesen huszonegy évet dolgoztam az Északiban. Magyar motorokat is építettek itt, de én kezdetben amerikai gépeket javítottam, például a tizenhathengeres General Electric által gyártott, dízel-elektromos, 1950 lóerős Nohabot. Később orosz mozdonyokkal foglalkoztam, mint amilyen a szintén dízel-elektromos M62-es, Szergej becenevű volt.”

Ehhez a vonathoz kapcsolódik Magassy Júlia, az Opera egyik énekesi művésznőjének története is. Az ő nagypapája, Magassy Lajos ugyanis huszonöt évig dolgozott a MÁV-nál okleveles gépészmérnökként, innen ment nyugdíjba 1984-ben. Az Északi Járműjavító tervezőrezlegén az volt a feladata, hogy az M62-es Szergejeket

honosítsa, azaz a váltó- és fékrendszert a magyar igényekhez és nyomtávhoz igazítsa. Ezeket az alapvetően tehervonatokat nehéz személyszállító vonatok továbbítására használták, és használják még ma is az ország egész területén. Érdekes, hogy Júlia édesapja is az Északiban töltött egy nyári hónapot 1969-ben, diákmunkát végezve, Magassy Lajos és felesége pedig büszke bérlettulajdonosok lévén, rendszeres látogatói voltak az Operaház és az Erkel Színház előadásainak. Énekkari művésznő tehát, amikor idén, húsvét vasárnap Mascagni *Messa di Gloria* és *Parasztbecsület* című műveiben az Eiffel Műhelyházban énekelt, a maga módján a hagyományokat vitte tovább. Tulajdonképpen ezt teszi az Opera is: folytat, őriz, és kultúrában utazik. ◻

MAGASSY LAJOS KALAUZKULCSA ÉS NÉVTÁBLÁJA

PITTI KATALIN, KARIZS BELA - BÁNK BÁN, 1980 | Forrás: Operaház Archivuma

Bakos-Kiss Gábor
önálló estje

FRANKIE FRANK SINATRA ÉLETE

Rendező: ZAKARIÁS ZALÁN

Bemutató:
2019. május 18.

Előadások: 2019. május 19.
június 4. és 6.

OPERA NYÁR 2018 19

NYÁRI PROGRAMOK HÁZON KÍVÜL

PUCCINI: TURANDOT

2019. június 7., 9. Budapest, Margitszigeti Szabadtéri Színpad
Közreműködik ▶ RÁLIK SZILVIA, JOSÉ CURA, CRISTINA PASAROIU
Karmester ▶ KOCSÁR BALÁZS

OPERAEST

2019. június 14. Miskolc, Miskolci Nemzeti Színház
Közreműködik ▶ MOLNÁR ÁGNES, BRICKNER SZABOLCS, A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ ZENEKARA ÉS ÉNEKKARA
Karmester ▶ KESSELYÁK GERGELY

VERDI: RIGOLETTO

2019. július 11. Veszprém, História kert
Közreműködik ▶ A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ ZENEKARA ÉS ÉNEKKARA
Karmester ▶ MEDVECZKY ÁDÁM

VITTORIO GRIGOLO GÁLAKONCERTJE

2019. július 20. Budapest, Margitszigeti Szabadtéri Színpad
Közreműködik ▶ SÁFÁR ORSÓLYA, A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ ZENEKARA
Karmester ▶ HÉJA DOMONKOS

GÁLAKONCERT

2019. július 25. Balatonfüred, Gyógy tér
Közreműködik ▶ A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ ÉNEKKARA

OPERAGÁLA

2019. július 26. Balatonfüred, Gyógy tér
Közreműködik ▶ A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ ZENEKARA

ANNA-BÁL

2019. július 27. Balatonfüred, Vaszary villa
Közreműködnek ▶ A MAGYAR NEMZETI BALETT MŰVÉSZEI

OPERAFÜRED – OPERAMOZI, PUCCINI: BOHÉMÉLET 2.0

2019. július 28. Balatonfüred, Gyógy tér

MASCAGNI: PARASZTBECSÜLET; LEONCAVALLO: BAJAZZÓK

2019. augusztus 1., 4. Budapest, Margitszigeti Szabadtéri Színpad
Közreműködik ▶ KOMLÓSI ILDJÓ, PASZTIRCSÁK POLINA, MARCELO ÁLVAREZ,
A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ ZENEKARA, ÉNEKKARA ÉS GYERMEKKARA
Karmester ▶ MARCO COMIN

TOLCSVAY LÁSZLÓ: MAGYAR MISE, ÚJ MAGYAR RAPSZÓDIA (ŐSBEMUTATÓ)

2019. augusztus 20. Budapest, Margitszigeti Szabadtéri Színpad
Közreműködik ▶ A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ ZENEKARA ÉS ÉNEKKARA
Karmester ▶ WERNER GÁBOR

Ahol a víz az úr

Velencében játszódik az a szövevényes történet, amelyben a reménytelen szerelem, az ármány, és kémkedés szálai fonódnak egymásba. A zeneszerző Amilcare Ponchielli, aki Puccini tanára volt a milánói konzervatóriumban, így kapott helyet legnagyobb, ritkán játszott operája, a *Gioconda* a „Puccini Itáliája”-évad programjában. A produkció különlegességei közé tartozott a vízzel elárasztott színpad és a rendkívüli előadói apparátus is.

○ GÁL ERIKA, KÖLESÉRI SÁNDOR, FEDINECZ PÁL, KISS JUDIT ANNA, HRISAFIS GÁBOR, BOHUS ANDREA, CSER KRISZTIÁN, BONCSÉR GERGELY, SÜMEGI ESZTER ÉS AZ OPERAHÁZ ÉNEKARA | Fotó: Rákossy Péter

○ CSER KRISZTIÁN, SÜMEGI ESZTER | Fotó: Rákossy Péter

„Alexandru Agache (...) a felújítás hangj erősségei közé tartozott.”
(Fáy Miklós, *Élet és Irodalom*)

„A leginkább fölünyes vokális teljesítmény a Barnabát megformáló Alexandru Agachéé: természeti jelenséggént kiáradó baritonja itt most épp az elementáris gonoszság kifejezőjévé válik. (...) Gál Erika Laurája egyszerre kellemes meglepetés és a papírfomat beigazoló énekesi-színészi produkció: a figura és a hang a helyén van, a lépték kényelmesen megfelel az énekesnőnek, aki a második felvonás Gioconda-Laura kettősében drámai szenvedélyt is hibátlan érzékkel mutatja fel. (...) Kiállításában és hangadásában is hatásosan zord Cser Krisztián, akinek a zeneszerzői fantáziától jobbra érintetlenül maradt Alvisé szólama jutott, s az első felvonásban szépen, konzisztens hangon énekel Wiedemann Bernadett mint Vak asszony. Kesselyák Gergely jól kamatoztatja az olasz repertoár iránti elemi fogékonyságát, így a fentebb emlegetett antologikus jellegben érvényesül. (...) Barta Dóra [Órák

tánca] koreográfiájának szakasza bizonyul az előadás legsikeresebb részletének.”
(László Ferenc, *Revizoronline.com*)

„Huszonöt éve debütált a Magyar Állami Operaházban Sümegi Eszter, aki már akkor is nagy sikerrel énekelte szerepét, és különleges hangj eszközeivel csillogó magasságba helyezte karakterének ábrázolását. Azóta is természetes színekkel képes hangját árnyalni középső hangfekvésben, és a mélységet sem forszírozza vagy növeli mesterségesen. Meghatározó módon volt jelen az egyszólamú részben Kiss Judit Annával. A hatásos verista duettben konkurensével, Laurával is ugyanolyan stílusbeli magabiztossággal, zeneileg pedig a legjobb tudása szerint, meggyőzően mutatta meg szopránját. Végül, de nem utolsó sorban Gál Erika hálás szerepben, meggyőző drámaisággal lépett színpadra Laura mindvégig szenvedő és ízlésesen megformált karakterében, legfőképpen a negyedik felvonásban.”
(Michael Lehnert, *Opernglas*)

„Almási-Tóth András – talán életében először – »hagyományos« előadást hozott létre, énekesközpontú, látványos és tablószerű jelenetekkel, és csak egyes rendezői megoldásokban (a vérző oszlop és fal, a színpad elárasztása, a víztócsán átrohanó lángoló figura, a magasból leőgátott megfordított gondolák) mutatkozik meg saját stílusa és fanyar humora. (...) A díszlet nemcsak a vízből áll. Szendrényi Éva díszletét Velence képével mind az elő-

mind a háttérfüggönyön, jó nézni (Balla Margit készítette a tervben felhasznált grafikát), Tóth Bori jelmezei káprázatosak. (...) Sümegi Eszter címszereplőhöz méltóan a produkció legdominánsabb alakjává válhatott hangja által, amely ezúttal is átvitte minden akadályon, játékán a Gioconda által hirdetett »mosolyogva élni« filozófia érvényesülését éreztem.”
(Makk Zsuzsanna, *Mezeinéző.blog.hu*)

○ GÁL ERIKA, CSER KRISZTIÁN
Fotó: Rákossy Péter

○ KISS JUDIT ANNA, SÜMEGI ESZTER | Fotó: Rákossy Péter

○ ALEXANDRU AGACHE ÉS KÖLESÉRI SÁNDOR, BOHUS ANDREA, FEDINECZ PÁL, HRISAFIS GÁBOR | Fotó: Rákossy Péter

○ GÁL ERIKA, BONCSÉR GERGELY | Fotó: Rákossy Péter

NÉZŐI VÉLEMÉNYEK

„Nagyon tetszett!”

(Tóth Eszter)

„Köszönet a vasárnapi, szuper előadásért!”

(Tuula Penttilä)

„[Kiss Judit Anna] Gyönyörű, sötét színű, igazi alt hang, és olyan szépen, maníromentesen és őszintén énekel, hogy úgy jutott el az ária hozzám, ahogy még soha. Kicsit olyan volt, mintha először hallottam volna.”

(Adamovits Magda)

„Milyen csodálatos színpadkép, ahol vizet és lábakkal pancsoló balerínákat is látni!”

(Giovanna Belotti)

Istenem!

Kiáltottak fel talán a modern balett kedvelői az **OMG (Oh My God!)** című balett-est programját böngészve: George Balanchine **Sylvia Pas de Deux** című koreográfiájának magyarországi premierjén a New York-i jogtulajdonos, a balettsztár-családból érkező Marina Eglevsky személyesen dolgozott Budapesten, Dózsa Imre balettmester közreműködésével. Látható volt továbbá a korábban bemutatott **Téma és variációk**, valamint Harald Lander **Etűdök** című táncműve is olyan előadások alkalmával, ahol Magyar Nemzeti Balett szinte minden szólistája főszerephez jutott.

○ ETŰDÖK - CRNIĆ NIKA, KRUPP ANNA, STAROSTINA KRISTINA, GYARMATI ZSÓFIA, KULIKOVA KSENIJA, KELEMEN ÁGNES, DARAB DÉNES JÁNOS, MORVAI KRISTÓF, RADZIUSH MIKALAI, SARDELLA FRANCESCO | Fotó: Rákossy Péter

"Solymosi Tamás a Magyar Nemzeti Balettel derekasan szolgálja hazáját a budapesti balettegyüttes megújításával, valamint egy megkapó és változatos repertoár létrehozásával, ami kiállja az idő próbáját. (...) Solymosi nem ijed meg attól, hogy kihívások elé állítsa táncosait: a három darabot (a Téma és variációkat, az Etűdöket és Balanchine igencsak nehéz Sylvia Pas de Deux-jét) tömörítő estet nem lehet könnyűnek nevezni. (...) A társulat tagadhatatlanul szerencsés, hogy a csodálatos Tatiana Melnik első magántáncosnővel büszkélkedhet. (...) Timofeev Dmitry kétségkívül kiváló partnere: a darabban vannak

olyan pillanatok, amikor a balerinát az a veszély fenyegeti, hogy leesik a lábáról, de Timofeev Dmitry koncentrált maradt, így Melnik végig biztonságban volt. (...) Nem is emlékszem, mikor láttam narancs színű tütűket színpadon, mert talán nem is a legnyilvánvalóbb választás a Téma és variációkhoz, de a kék háttér előtt nagyon jól mutattak a csillogó díszítéssel. (...) Pokhodnykh Ellina csodásan táncolta a balerina szerepét. (...) A kiváló lábmunkához, szilaj, erős forgásokhoz jó zenei érzék és méltóságteljes tartás társul. (...) Nem zárhatjuk anélkül budapesti kritikánkat, hogy nem említjük meg a kiváló zenekart, Kollár Imre vezényletével. Opera- és

○ TÉMA ÉS VARIÁCIÓK - A MAGYAR NEMZETI BALETT TÁNCKARA | Fotó: Nagy Attila

○ TÉMA ÉS VARIÁCIÓK - KELEMEN ÁGNES, UEHARA EMI, CHUNG JIYOUN, KONSTANTINOVA ANASTASIIA, ISHIZAKI FUTABA, VARGA JUDIT | Fotó: Rákossy Péter

○ ETŰDÖK - KULIKOVA KSENIJA, DARAB DÉNES, TARAVILLO MAHILLO CARLOS, OKAJIMA TAKAAKI, CHUNG JIYOUN | Fotó: Csibi Szilvia

○ SYLVIA PAS DE DEUX - IVANOVA-SKOBLIKOVA SOFIA, BALÁZSI GERGŐ ÁRMIN | Fotó: Nagy Attila

○ SYLVIA PAS DE DEUX - TIMOFEEV DMITRY, MARINA EGLEVSKY, DÓZSA IMRE | Fotó: Rákossy Péter

○ TÉMA ÉS VARIÁCIÓK - KOSYREVA DIANA, TIMOFEEV DMITRY | Fotó: Nagy Attila

NÉZŐI VÉLEMÉNYEK

„Csodálatos élményben volt részünk, köszönjük!”

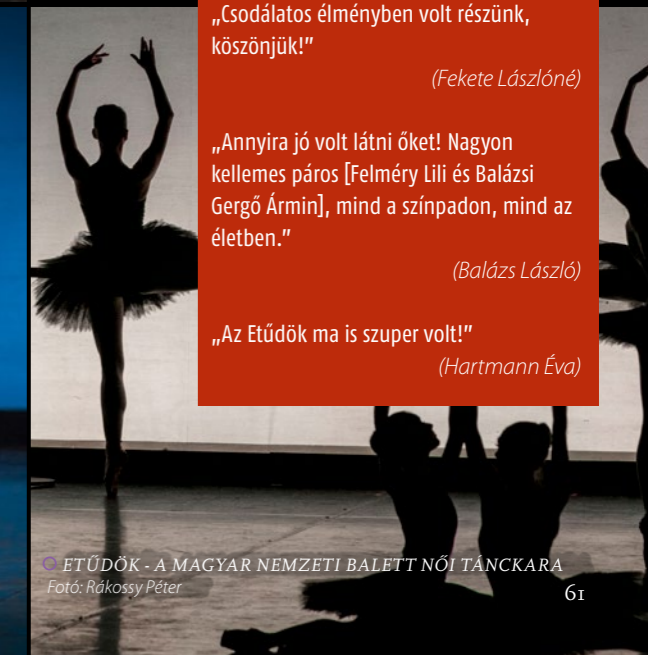
(Fekete Lászlóné)

„Annyira jó volt látni őket! Nagyon kellemes páros [Felméry Lili és Balácsi Gergő Ármin], mind a színpadon, mind az életben.”

(Balázs László)

„Az Etűdök ma is szuper volt!”

(Hartmann Éva)

○ ETŰDÖK - A MAGYAR NEMZETI BALETT NŐI TÁNCKARA | Fotó: Rákossy Péter

A pástétom tálalva!

A kairói lúd, avagy A rászedett vőlegény Mozart-pasticcio ősbemutatójával vette kezdetét az Eiffel Műhelyház próbaüzeme áprilisban. A színháztörténeti pillanat alkotói, előadói, építetői, kivitelezői és – nem utolsó sorban – nézői szempontból is jóleső izgalmakat tartogatott. A kuriózumnak számító produkció ősszel Szentpéterváron is bemutatkozik.

○ VÁRADI ZITA, BAKONYI ANIKÓ, KESZEI BORI, BIRI GERGELY, BALCZÓ PÉTER, FÜLEP MÁTÉ, KOVÁCS ISTVÁN ÉS AZ OPERAHÁZ ÉNEKKARA | Fotó: Rákossy Péter

„Én például tényleg vesztettül örülök, mert égetően kellett már az intézménynek kamaraoperák, kamarabalettek számára alkalmas játszóhely. (...) A régi zene jeles szakértője, Németh Pál karmesteri pálcájától ihletetten, a zenekar látható, hallható lelkesedéssel játszik. Ezt teszik az énekesek, Kovács István, Bakonyi Anikó, Balczó Péter, Szerekován János, Váradi Zita, Biri Gergely, Keszei Bori, Fülep Máté is. Mókáznak, ahogy belefér. Kedvvel bonyolódnak bohózati szituációkba. Nevetetnek. És Toronykőy Attila rendezésében mégis éreztetik, hogy azért nem babra megy a játék, életek mehetnek attól tönkre, ha a beképzelt, önelégült márkí tovább basáskodik, nem sikerül mihamarabb megleckéztetni, észhez téríteni. (...) Juhász Katalin eredeti stílusban, hófehérbe öltöztette a szereplőket. És díszletként jókora kirakós kockát tervezett, aminek, szükség szerint, szabadon lehet variálni az elemeit, egészében viszont Mozart képe áll össze rajta. Ezzel is rámutat, hogy a produkció egy puzzle, fantáziadús kirakós játék, ami nem akar többnek mutatkozni, mint ami. Jelzi, hogy ezen a helyen bátrabban lehet kísérletezni, mint egy nagy színházban, lehet újdonságokkal előrukkolni, vagy éppen értékeket menteni, kevésbé ismert régiségeket, mai szemmel átértelmezve, közönség elé tárni.”

(Bóta Gábor, Art7.hu)

○ FÜLEP MÁTÉ, KESZEI BORI
Fotó: Rákossy Péter

„Tökéletesen sikerült átdolgozás. (...) Kimagasló rendezés, komikus megoldásokkal és humorral fűszerezve, de kifinomultan. (...) Ami az énekeseket illeti: fiatal, elkötelezett és játékos, az egészet szemmel láthatóan kifejezetten élvező csapatot láthattunk. Maga az énekesi teljesítmény is kiváló volt. Mindenki nagyon jól végezte a dolgát, de kiemelném Váradi Zitát, aki a tüzes és harcias Lavina (az öreg márkí »menyasszonya«) szerepében tündökölt, és a végén csatlakozott szeretett Calandrinójához – aki szintén szenzációs volt. A hibátlan előadáson túl maga a zene jelentette a legnagyobb csodát. Németh Pál, aki az Opera Zenekarát vezényelte, a zenei szövevel jelentős munkát végzett, meggyőző eredménnyel. Szinte lehetetlen volt megkülönböztetni az ő és a Mozarttól származó muzsikát. A Mozart által ránk hagyott partitúra már előrevetítette jövőbeli operáinak nagy pillanatait, például a Figaro házasságát, és ebben a szellemben fejezte be Németh Pál a kottát. Ez olyannyira jól sikerült, hogy az este alatt több ízben sem tudtuk megállni, hogy ne gondoljunk a Figaro házassága, a Così fan tutte vagy a Don Giovanni bizonyos áriáira. De ez sosem volt másolat, minden beleolvadt a koherens egészbe. (...) Egy új operát fedeztünk fel. Egyfajta bemutató volt ez. Mozarté? Igen. Az ő tollából – legalábbis az ő szellemében, az ő bájával. (...) Mozart arról álmódott, hogy egyszer egy olaszos vígoperát ír. Ez az álom ma az ő nevében, és a mi legnagyobb örömünk-re teljesült.”

(Pierre Waline, Francianyelv.hu)

„A zenei kiegészítések Németh Pál karmester régizene-szakértői kezét-szemét dicsérik, mert a hangzás szép és mozartos, kellemesen felismerhetők a későbbi művekből kölcsönzött idézetek.”

(BÉ, Szabad Föld)

○ BIRI GERGELY, VÁRADI ZITA | Fotó: Rákossy Péter

„Az új tér biztató. Majdnem négyszáz férnek be a nézőtérre. A színpad előtti mélyedésben játszik a zenekar, az emelkedőre helyezett (...) széksorokból a nézőtérről is jól láthatóan. Hatalmas a tér, így a színpad magassága, ezt Toronykőy Attila rendező, illetve a koncepciót szintén jegyző Ókovács Szilveszter ki is használta. Egy hatalmas Mozart kép, mint egy kirakós játék, adja a hátteret. A hiányzó építőkockák helyén film pereg és a mozgóképen zúg a tenger. Ez tényleg megkapó és jól szimbolizálja a helyzetet. Utal az összeillesztett Mozart művekre és a még javában épülő környezetre.”

(Balogh Gyula, Népszava)

○ SZEREKOVÁN JÁNOS | Fotó: Berecz Valter

○ KESZEI BORI, FÜLEP MÁTÉ, KOVÁCS ISTVÁN | Fotó: Rákossy Péter

○ BIRI GERGELY, VÁRADI ZITA, BALCZÓ PÉTER, BAKONYI ANIKÓ | Fotó: Rákossy Péter

OPERA
MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

Wolfgang Amadeus Mozart
A kairói lúd,
avagy A rászedett vőlegény

Mozart ismeretlen operáját 2019 tavaszán mutatta be az Opera. Az előadás június 21-től többnyelvű felirattal megtekinthető az OperaVision oldalán.
www.operavision.hu

OPERA VISION

EIFFEL ART STUDIOS
EIFFEL
MŰHELYHÁZ

www.opera.hu | www.facebook.com/Operahaz

Irodalom a zenében

○ AZ ARANY MEG AZ ASSZONY - KISS-B. ATILLA, MEGYIMÓRE CZ ILDIKÓ | Fotó: Csibi Szilvia

Krúdy Gyula színdarabját, illetve Örkény István kisregényét ültette át színpadra Kenessey Jenő Az arany meg az asszony és Tóth Péter Tóték című operáiban. Az áprilisi bemutatókat az Eiffel Műhelyházban tartották a száz napos testüzem alatt – a különleges egyfelvonásosok minden jel szerint kiállták a próbát.

„Kenessey Jenő címében is kincses operája (...) most több évtized után tért vissza Káel Csaba rendezésében, aki nagyszerű munkát végzett: a cselekményében inkább statikus műből változatos, izgalmas produkciót hozott létre; különösen jól sikerült a szállást kereső komédiások »játéka a játékban« és az aranycsinálás egészen különleges jelenete a három »aranyfigurával« (remek volt Venekei Marianna koreográfiája is). (...) Kiss-B. Atilla (Zsoldoskapitány), Megyimórecz Ildikó (Anna) igen szépen formálták meg nem könnyű szerepeiket énekesi és színészi szempontból egyaránt; bölcs, tiszteletreméltó Wolfgang volt Kovács István; de kiváló teljesítményt nyújtott Beöthy-Kiss László, Kiss Tivadar, Cserhalmi Ferenc és Bakó Antal is a többi kisebb-nagyobb szerepben.

○ AZ ARANY MEG AZ ASSZONY - A MAGYAR NEMZETI BALETT TÁNCMŰVÉSZEI | Fotó: Csibi Szilvia

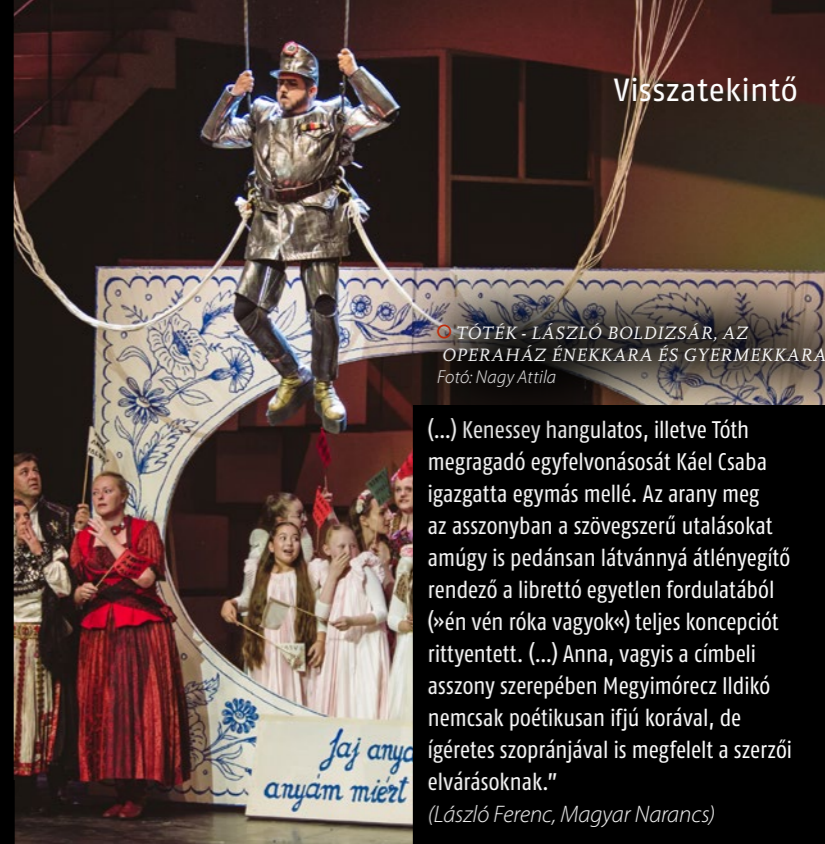
○ TÓTEK - VAJDA JÚLIA, LÁSZLÓ BOLDIZSÁR, SZVÉTEK LÁSZLÓ, NÁNÁSI HELGA | Fotó: Csibi Szilvia

Az igazi, aranynál értékesebb kincs azonban az est második részében bemutatott új Tóth Péter-opera, a Tóték volt: az új operával e klasszikus mű új élete vette kezdetét, miközben zseniális transzformáción esett át. Dicséret illeti az opera forgatókönyvét készítő Bogнар Róbertet és Schlanger Andrást, Várady Szabolcsot, a librettó szerzőjét, s Orbán Eszter dramaturgot is: minden ízében tökéletes zenedrámái nyersanyagot adtak a zeneszerzőnek. (...) A közismert darab új dimenziókba került az opera által. (...) Jelentős funkciót kapott a műben a kórus, az Opera nagyszerű Énekkara (karigazgató: Csiki Gábor) kiválóan teljesítette időnként nem könnyű feladatát, s üdén, tisztán zengett az Opera Gyermekkara (karnagy: Hajzer Nikolett) is. Mindkét opera díszleteit Szendrényi Éva, jelmezeit Németh Anikó tervezte, róluk csak superlatívusokban szólhatunk; az Opera Zenekarát Jankó Zsolt felkészülten, biztos kézzel vezette. Mi, szegediek pedig legyünk büszkére erre az ősbemutatóra, hiszen négy szegedi, Szegedhez kötődő művésznek is köszönhető sikere: Vajda Juliának, László Boldizsárnak, Busa Tamásnak, de legfőképpen Tóth Péter Erkel-díjas zeneszerzőnek, aki a magyar operatörténetet kiemelkedően jelentős és várhatóan maradandó művel gazdagította." (Kiss Ernő, Délmagyarország)

○ AZ ARANY MEG AZ ASSZONY - KISS-B. ATILLA, KOVÁCS ISTVÁN | Fotó: Csibi Szilvia

„László Boldizsár mind vokálisan, mind színészi teljesítmény tekintetében telitalát volt az Őrnagy szerepére. (...) Szvétek László szintén otthonosan mozgott Tót Lajosként a színpadon. (...) Mariska szerepében Vajda Juliát hallhattuk, akinek (...) átgondolt szerepformálása nagy színházi rutinnal párosult, igazán elragadó volt. Ágika meglehetősen gyermeket lényéhez jól illett Nánási Helga szopránja. Tót Gyula kisebb szólamában Erdős Róbert villantotta meg tehetségét, a falu plébánosát pedig Busa Tamás keltette életre a tőle megszokott rutinnal. Cserhalmi Ferenc az est második felében a postás rövid szerepében nyújtott figyelemre méltó alakítást. (...) A két egyfelvonásost Jankó Zsolt vezényelte nagy szakértelemmel és felkészültséggel. A zenészek az est mindkét felében szép összhangban játszottak az énekesekkel. A Kenessey-operában remek atmoszférát teremtett a zenekar színeiben gazdag játéka, amely a Tótékban is szépen megalapozta a vígoperai hangulatot." (Péter Zoltán, Operaportál.hu)

○ TÓTEK - LÁSZLÓ BOLDIZSÁR, AZ OPERAHÁZ ÉNEKKARA ÉS GYERMEKKARA | Fotó: Nagy Attila

(...) Kenessey hangulatos, illetve Tóth megragadó egyfelvonásosát Káel Csaba igazgatta egymás mellé. Az arany meg az asszonyban a szövegszerű utalásokat amúgy is pedánsan látványná átlényegítő rendező a librettó egyetlen fordulatából (»én vén róka vagyok«) teljes koncepciót rittyentett. (...) Anna, vagyis a címbeli asszony szerepében Megyimórecz Ildikó nemcsak poétikusan ifjú korával, de ígéretes szopránjával is megfelelt a szerzői elvárásoknak." (László Ferenc, Magyar Narancs)

„Kenessey Jenő újra felfedezett 1943-as, és Tóth Péter vadonatúj operáját persze nem a katonákra leselkedő halálveszedelem teszi érdekessé. Hanem, fogódkodjunk meg: a jól fogyasztható, hatásos, sőt erőteljes és nem mellesleg megjegyezhető zene, ami bizony nem különösebben gyakori tünemény az operairodalom félmúltbeli és kortárs szakaszában.

○ TÓTEK - LÁSZLÓ BOLDIZSÁR, NÁNÁSI HELGA | Fotó: Csibi Szilvia

NÉZŐI VÉLEMÉNY

„Alkalmam volt eljutni a két egyfelvonásos operájuk előadására, ami nem várt katarzist okozott számomra. (...) A produkció előtti Faggatónak külön jelentősége volt, hiszen egy ismeretlen és egy elfeledett darabot mutattak be, ezért egy »mezei néző« nem tudhatta, milyen különlegességek várnak majd rá. Számomra az előadás egy felnőtteknek szóló tanmese volt, amit zeneileg Bartók Kékszakállújának vára ölelt körbe. A táncbetétek nagyon látványosnak és abszolút a darabba illeszkedőnek bizonyultak, minden a helyén volt. A ravasz róka és a karmolós macska, valamint a büszke és elbukó kakas »cicaharcát« élmény volt nézni. (...) A állati karakterek beemelése nagyon találó volt. Bizom benne, hogy sikerül megőrizni a darabot a következő évadban is, mert szívesen megnézném többször is!"

(Sándor Bernadett)

Nincs megállás

Tavasszal is sor került az *Operát az Operából!* sorozatra: a „Puccini Itáliája” operagála Nyíregyháza, Szekszárd, Tatabánya, Veszprém, Kecskemét, Békéscsaba, Eger, Zalaegerszeg, Kaposvár, Salgótarján, a *Bohémélet* Szeged, Kaposvár, Kecskemét, Tatabánya, Dunaszerdahely, Újvidék, Nagyvárad és Szatmárnémeti, a *Tosca* pedig Salgótarján városában hangzott el. A közönségsikerre való tekintettel a Magyar Állami Operaház és a Filharmónia Magyarország turnéja a jövő évadban is folytatódik.

PUCCINI ITÁLIÁJA OPERAGÁLA, BÉKÉSCSABA | Fotó: Nagy Attila

BOHÉMÉLET, DUNASZERDAHELY - KISS ANDRÁS, DOBÁK ATTILA, CSERHALMI FERENC, HORVÁTH ISTVÁN, HAJA ZSOLT | Fotó: Rákossy Péter

PUCCINI ITÁLIÁJA OPERAGÁLA, BÉKÉSCSABA - GÁL ERIKA | Fotó: Nagy Attila

BOHÉMÉLET, DUNASZERDAHELY - SÁEÁR ORSOLYA, HORVÁTH ISTVÁN | Fotó: Rákossy Péter

„A közönség azért is várta kíváncsian a [Tosca] produkciót, mert a sokak által ismert és szeretett opera ezúttal koncertszerű keretek között került színre. Kétségkívül megfogalmazódtak olyan előzetes vélemények is, amelyek szerint a díszletek nélküli módoszat valószínűleg nem lesz képes a szokásos katartikus hatást kiváltani. Nos, mindennemű kételkedés, aggodalom feleslegesnek bizonyult, mert a Tosca ebben a formában is emlékezetes élményt nyújtott.

Ennek alapját természetesen G. Puccini örökbecsű alkotása képezte, de elismerést érdemel az intézményt képviselő valamennyi közreműködő. (...) Az előadás kedvező fogadtatásához mindig döntő mértékben járul hozzá a színvonalas, igényes előadásmód, amelyet ezúttal Sümegi Eszter, Kiss-B. Atilla és Kálmándy Mihály – mint a három, olasz nyelven éneklő főszereplő – képviselt. A nézők magyar felirattal követhették a szöveget. A színpadot teljes mértékben megtöltő zenekart, s a terem két oldalán elhelyezkedett énekkart és gyermekórúst Kesselyák Gergely invenciózusan vezényelte.”

(Csongrády Béla, Nógrád Megyei Hírlap)

„Kovács János sokféle árnyalatot megmutató, lendületes vezényletével, a több szegedi kötődésű szólistával, saját zenekarával és énekkarával vendégszerplő fővárosi társulat meghódította a szegedi közönséget. A főbb szerepeket éneklő László Boldizsárt, Haja Zsoltot, Léтай Kiss Gabriellát, Rácz Ritát, Sándor Csabát és Kiss András többször is lelkesen visszatapsolta a publikum.”

(Délmagyar.hu)

BOHÉMÉLET, DUNASZERDAHELY - AZ OPERAHÁZ ZENEKARA | Fotó: Rákossy Péter

NÉZŐI VÉLEMÉNYEK

„Csodálatos élmény volt [a Bohémélet]! Köszönjük!”

(Péterfi Gabriella)

„Nemes kezdeményezés.”

(Kuki Éva)

„Nagyon szép esténk volt, köszönjük [a szegedi koncertszerű Bohéméletet]!”

(Tari Ilona)

„Nyíregyházán csodálatos volt [a »Puccini Itáliája« operagála]! Köszönet érte az énekeseknek, a karmesternek és a zenekarnak!”

(Balázs Judit)

TOSCA, SALGÓTARJÁN - MEGYESI ZOLTÁN, SÜMEGI ESZTER, KISS-B. ATTILA | Fotó: Rákossy Péter

PUCCINI ITÁLIÁJA OPERAGÁLA, BÉKÉSCSABA - KRISZTA KINGA | Fotó: Nagy Attila

Rómeó és Júlia ne telefonáljon!

Fotó: Meriás Georgij, Dumaszínház

Fábry Sándor humorista gyerekkora óta szereti az opera műfaját és a budapesti Operaházat: úgy véli, érdemes a műsorfüzeteket olvasgatni, és – bár a hagyományos színreviteleket jobban kedveli –, elfogadja, hogy időnként „le kell porolni” egy-egy előadást.

Zsiray-Rummer Zoltán

„Óriási fegyvertény volt az Erkel Színház talpra állítása, hiszen tudható, hogy le akarták bontani jótét lelkek, bár a nagyszínpad Európa tíz legjobb akusztikájú terme közé tartozik. De én mégis a régi Operaházat szeretem igazán” – mondja Fábry Sándor. A humorista ugyanis gyakori vendég az intézmény előadásain, különleges rendezvényein, estjein. Mint elárulja, az Andrassy úti patinás Ybl-palota minden szegletét szereti, az illatokat, a páholyok látványát. Természetesen magáért a műfajért is rajong, noha úgy látja: van benne valami végtelenül abszurd. „Amikor még a filmgyárban dolgoztam, Szász Péter rendező mindig azt mondta: ha egy operát először megtekintő embert nem figyelmeztetnek, hogy végig énekelni fognak, az első felvonás után ideg-összeroppanást kap” – meséli. Emlékei szerint, amikor gyerekkorában a szülei először elvitték az Operaházba, őt is meglepte a tény, hogy a fellépők egész idő alatt énekelnek.

A humorista szerint, ha egy marslakó érkezne hozzánk, a világunk egészéből nem sok mindent értene, de a zenedrámákat biztosan nem tudná hová tenni. „És a legtöbb történet, legyünk őszinték, teljesen bugyuta, de ezzel együtt imádom a műfajt” – vallja. Aztán persze lassan megtanulta, hogy

legalább a műsorfüzet szintjén előre fel kell készülni: ő maga a Ringet minden évben újratanulja, mert szavai szerint elég bonyolult a történet, ezért fel kell frissítenie a tudását. Ahogy sokaknál, nála sem gyerekkorban kezdődött a Wagner zenéje iránti vonzalom, akkoriban nem is játszották túl gyakran a komponista műveit. „Abban, hogy Wagnert felfedeztem magamnak, Farkasházy Tivadarnak elévülhetetlen érdemei vannak” – hangsúlyozza.

A 2016/2017-es *Műsorkalendáriumba* több más híresség mellett Fábry is írt ajánlót: *A trubadúr* új, Galgóczy Judit-féle, 2017 júniusában bemutatott színrevitelét népszerűsítette, kiemelve, hogy bár „a feketeöves rajongók” időnként kiborulnak a modern koncepcióktól, ezúttal erre nincs ok, mert hagyományos keretek között maradt az előadás. A humoristát, aki élete egy meghatározó részében dramaturgként is dolgozott, megkérdeztük, miként látja az úgynevezett rendezői színház szerepét és jövőjét az operajátásban. Fábry véleménye szerint lassan lecseng az, hogy a valkűrök motoron száguldoznak, vagy esőben énekelnek a szereplők – bár akad még példa erre, ő is sok ilyet látott már. „Gyakran nézem a New York-i Metropolitan Opera élőben közvetített előadásait, ott is azt

tapasztalom, hogy a hagyományosabb rendezések kezdenek visszatérni” – mutat rá. Az olyan produkciókat, amelyek a mű vagy a cselekmény korszakától merészen különböző keretek között játszódnak, Fábry nem tartja szerencsésnek – például, ha Rómeó és Júlia mobiltelefonon beszélget. Azonban nem utasítja el élből a modern felfogású színreviteleket, és elismeri, hogy időnként szükséges a darabok „leporolása”: ebben az esetben nagyon szereti a minimál stílust, vagy a félig szcenírozott változatokat. „Szerintem az olyan ötletek is zseniálisak, mint az M. Tóth Géza-féle vetítés *A Rajna kincseiben*” – fűzi hozzá.

A diótörő című népszerű mesebalett új kiállítása is lenyűgözi: neki is meghatározó gyerekkori élménye ez a mű, de emlékszik arra, hogy régen mennyire hiteltelen volt például a vattával imitált hóesés. Fábry a kislányát is évente elvitte az előadásra, de az elmúlt karácsonyi időszakban már „föllázadt a gyerek”, nem akarta újra megnézni, ehelyett az új filmváltozatot tekintették meg – mint a humorista rámutat, manapság már az opera műfajának is fel kell vennie a versenyt a mozi látványvilágával. ○

RUDOLF BUCHBINDER
BRYN TERFEL
CONCENTUS MUSICUS WIEN
EÖTVÖS PÉTER
ROLANDO VILLAZÓN
CHRISTIAN THIELEMANN
BERLINI FILHARMONIKUSOK
WALTRAUD MEIER
ZUBIN MEHTA
IZRAELI FILHARMONIKUS ZENEKAR
FISCHER ÁDÁM
NEMZETI FILHARMONIKUSOK
DREZDAI STAATSKAPELLE
KIRILL PETRENKO
PAAVO JÄRVI

MÜPA
BÉRLETEK
19/20

mupa.hu

Stratégiai partnerünk:

Stratégiai médiapartnerünk:

A Müpa támogatója az Emberi Erőforrások Minisztériuma

Jegyek kaphatók a Müpa jegypénztáráiban, valamint online a www.mupa.hu oldalon. További információ: +36 1 555 3300, +36 1 555 3310

ERKEL

SZÍNHÁZ
THEATRE

2018
19

május
június

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

ERKEL SZÍNHÁZ

2019. május 2., 3., 4., 5. **Háry János** | Kodály Zoltán

2019. május 4. **Dalárnap 2019**

2019. május 5. **Cinema Szinétár**

2019. május 9., 10., 11., 17., 19. **Sylvia** | Seregi László / Léo Delibes

2019. május 18., 21., 25., 28., 30. **MANON LESCAUT** | GIACOMO PUCCINI

2019. május 19., 29. **Tosca** | Giacomo Puccini

2019. május 20. **Messa di Gloria / Lidércsek** | Giacomo Puccini

2019. május 22., 24. **A Nyugat lánya** | Giacomo Puccini

2019. május 23., 25. **Pillangókisasszony** | Giacomo Puccini

2019. május 26. **Puccini és kora – Verista ária- és dalmatiné**

2019. május 26., 27. **A FECSKE** | GIACOMO PUCCINI

2019. június 1., 2., 5., 6., 7., 8., 9. **Hófehérke és a 7 törpe** | ifj. Harangozó Gyula / Kocsák Tibor

2019. június 3., 4. **Triptichon (A köpeny; Angelica nővér; Gianni Schicchi)** | Giacomo Puccini

2019. június 9. **Operatúra Papagenóval** | Toronykőy Attila

2019. június 10. **Gregory Kunde Puccini-áriaestje**

2019. június 14., 15., 16., 18., 19. **Az álarcosbál** | Giuseppe Verdi

2019. június 27., 28., 29., 30. **Billy Elliot – a Musical** | Sir Elton John / Lee Hall

EIFFEL MŰHELYHÁZ

2019. május 3., 4., 5., 12. **A vágy villamosa** | Venekei Marianna / Tennessee Williams / Dés László

2019. május 7., 8., 9., 10., 11. **Háry János** | Kodály Zoltán

2019. május 13. **Pas de Quatre '19**

2019. június 1., 6. **EDGAR** | GIACOMO PUCCINI

2019. június 2., 5. **Bohémélet 2.0** | Giacomo Puccini

2019. június 4. **Puccini, a dalnok** | Giacomo Puccini

2019. június 8., 9. **KRIZANTÉMOK, AVAGY LIÙ HALÁLA** | SZÁLINGER BALÁZS

ERKEL

SZÍNHÁZ
THEATRE

Giacomo Puccini
Manon Lescaut

Opera két részben, négy felvonásban, olasz nyelven, magyar és angol felirattal

Antoine-Francois Prévost regénye nyomán a szövegkönyvet írta ► **Marco Praga**

Rendező ► **Szabó Máté** Díszlettervező ► **Horesnyi Balázs**

Jelmeztervező ► **Füzér Anni** Dramaturg ► **Orbán Eszter**

Karigazgató ► **Csiki Gábor** Karmester ► **Kocsár Balázs**

Bemutató ► 2019. május 18., Erkel Színház

További előadások ► 2019. május 21., 25., 28., 30., Erkel Színház

OPERA
MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

Médiapartner: **ORIGO**

Az Operaház felújítás miatt 2020-ig zárva tart.
opera.hu | facebook.com/Operahaz

**IRÁNYA
JEGGYEL
AZ ERKEL**
Budapest, II. János Pál pápa tér 30.